„Šviesa“ — neramaus šiu dienu pasaulio veidrodis
Skaitykite ir platinkite „Šviesa“!

ŠVIESA — LUZ

Kas neturi būdo, tas néra žmogus, bet daiktas.

METAI VI | SÃO PAULO, 1940 M., FEVEREIRO - VASARIO 8 D. | Adresas: CONVENTO SANTO ANTONIO DO PARY, São Paulo. | Nr. 6 (229)

300

Daug ką gali reikšti šis aukščiau parašytas skaičius. Jis didelis ir drauge mažas. Siuo tarpu Redakcija norėtų su Gerb. Skaitytojais pasidalinti keliomis mintimis apie mažąją skaičiaus «300» reikšmę, būtent, apie tuos 300 reisų, už kuriuos perkamas prie kioskų vienas «Šviesos» egzempliorius.

Nereikia Jums aiškinti, Skaitytojai, kad lietuviškos spaudos likimas buvo visą laiką čia nepavydėtinas. Dabar jis dar labiau pasunkėjo dėl siaučiančio Europoje karo. Pietų Amerikos pramonė, įmonių savininkai ir net darbininkai tai labai gerai savo kailiu savo patirti. Negailestingoji blokada ir minų karas nutraukė žaliavų prieta tymą ir daugelis pramonės šakų pasijuto lyg ana žuvis, bangų išmesta ant kranto.

Tačiau bene skaudžiausiai karas palietė popierio pramonę ir, žinoma, spaudą. Kone visa Pietų Amerika įvairiems spaudos darbams popierį gabendavosi iš Suomijos ir Skandinavijos kraštų. Dabar šitie šaltiniai jau nebegali daduoti savo gamybos į čia. To pasėkoje popierio kaina smarkiai pašoko, o rūšis krito.

Dėl to buvo kilęs didysis laikraščių pardavinėtojų streikas São Paulo mieste, ir taip pat dėl to braziliškų laikraščių kaina pakelta pusantro karto ar net dvigubai.

Ką jau besakyti apie lietuviškos spaudos būklę šių faktų akivaizdoje? Juk braziliškiems laikraščiams néra nė pusės tų rūpesčių ir pareigų, kurių turime mes, svetimtaučiai. Mums ir registracijos, ir svetima kalba tekstų gamimas, ir svetimtaučiai redaktoriai ir t. t. Kartais šios visos sunkios sąlygos pesimizmu apniaukia Redakcijos narių nuotaiką. Be visa to, teńka nuolat budriai sekti ir medžiaginė laikraščio padėtis, kad suvestum galą su galu. — Manome, Skaitytojas ir be tolimesnių aiškinimų supras, kad ne rožėmis kloti lietuviškos spaudos keliai šionai, išeivijoje.

Vietiniai spaudos darbininkai gauna gerą atlyginimą, jų redakcijos pasistato dangoréžius, o lietuviškos spaudos darbininkas yra tik pasigalėjimo vertas skurdžius, kuris pluša ir aukojasi visai veltui.

Kodėl? Ar negeriau tuo atveju ir jam būtų imtis kurio nors kito, pelningesnio, amato?

Mat, ne viską žmonės matuoja pinigu. Lietuviškosios spaudos kelias nuo pat jos gimimo buvo kančios ir aukos kelias. Knygnešių keliai iš Prūsų, tremtinių keliai į Sibirą — štai lietuviškos spaudos keliai. Prieš anų pasiryžėlių ir didvyrių, lietuviško žodžio pranašų, auką mūsoji auka téra tiktai menkas grūdelis ir ją mes neša me didžiuodamiesi ir nešime toliau su atsidėjimu ir meile — meile lietuviškam žodžiui ir savo tėvų — protėvių kalbai.

Dėl to Redakcijai malonu praneš ti, kad ji nekelia ir ateityje nekels laikraščio kainos, kad jis visiems, visiems, visiems Brazilijos lietuviams būtų prieinamas. Dar daugiau: nuo šio numerio "Šviesa" išeidinės žymiai padidinta, duos daugiausia žinių, plačiausią pasaulio įvykių aprašymą ir išeis žymiai anksčiau, kad anksčiau pasiektų savo Skaitytojus.

Rodos, turime teisės savo Skaitytojų paprašyti mūsų spaudos neskriaus ti, o tuos 3 tostonus laiku Administracijai atsilyginti. Dar prašytume, kad neatsisakytumėt ir mažą reklamą mums padaryti, supažindindami su patobūlintu mūsų laikraščiu savo kaimynus, arba užprenumeruodami savo giminėms į kitus kraštus. Mes taip pat laukiame korespondencijų iš kiekvieno susipratusio Skaitytojo, kad mūsų laikraštyje atsispindėtų visų mūsų vargai, rūpesčiai ir laimėjimai.

Toks mūsų troškimas. Redakcija padarė tiek, kiek šiomis sunkiausiomis sąlygomis ji galėjo padaryti. Būtų labai liūdna ir tiesiog skaudu, jei Skaitytojai neįvertintų šių pastangų ir nė pirsto nepajudintų padėti lietuviškam žodžiui išeivijoje augti, bujoti, klestėti ir tobulėti.

Jau laikas atnaujinti prenumerata 1940 m.

O HOMEM DE DÔRES

Profecias e figuras do antigo testamento anunciavam que a redenção do genero humano havia de cumprir-se pela morte do Redentor. Jezus fez alusão clarissima a estas profecias: «Vamos a Jerusalém, e consumar-se-ão tôdas as coisas que foram escritas pelos profetas no tocante ao Filho do homem: será entregue aos gentios (aos romanos, representados por Pôncio Pilatos), será escarnecido, e flagelado e cuspido; depois de tudo isso será morto». O profeta-rei é muito explicito neste particular, especialmente nos solmos 21 e 68: «Traspassaram minhas mãos e meus pés... dividiram-se os meus vestidos, e lançaram sorte sôbre a minha tunica... Deram-me fel a comer, e na minha sêde deram-me a beber vinagre». E o profeta Isaias não é menos claro: será «um homem de dôres' experimentado em sofrimentos, desprezado» (Is 53, 3). As figuras do sacrifício da cruz são muito conhecidas: Isaac, o filho unico que Abraão ia imolar (Gn 22, 10), o cordeiro pascal, cujo sangue salvou os primogenitos de Israel (Ex 12, 6); a serpente de bronze cuja significação o próprio Jezus explicou a Nicodemos (Jo 3, 14). E' bem por vontade própria, e só por nosso amor que Jezus vai ser imolado Cada vez que prediz aos seus apóstolos a sua paixão e morte, remata com a predição da sua ressurreição: «E no terceiro dia ressuscitará». Ninguém tira a minha vida, mas eu mesmo a entrego... e tenho poder de a reassumir» (Jo 10, 18). E na circunstância mesma da predição vemos Jezus fazer um milagre, que é uma confirmação de seu querer todo-poderoso, ao mesmo tempo que patenteia outra vez o seu amor misericordioso.

Resta ver como nós devemos e podemos imitá-lo. Ouvistes as vezes com que desfaçatez, os nossos adversários hodiernos, verdadeiros hostes de Satanaz, pregam o ódio. A nós, Jezus Cristo préga o amor, que vai até sacrificar a nossa vida pelos nossas irmãos (1 Jo 3, 16). Quando ouvis: dar a pró pria vida, não penseis que sem morer não possais praticar o que Jezus manda! Que fazem os missionários? consagram a sua existencia á evangelização dos infiéis, às vezes, com perigo da propria vida! são milhares! Que fazem as almas caridosas, que se consagram á cura dos leprosos, dos doentes contagiosos? enfim os religiosos e religiosas que, para ganhar almas a Deus, dedicam a sua vida ao ensino ou a qualquer boa obra? Tôdas as boas obras da ação católica são sacrificios parciais da própria vida.

Só a caridade cristã inspira os heroismos do sacrificio obscuro e lento de cada dia, porque só ela goza do auxilio sobrenatural da graça. Só a ela é prometida a remuneração suprema: ver a Deus face a face, e deleitar se na visão beatifica de Deus, com um amor que permanece eternamente.

Pamaldos

VILLA ZELINOJ

Sj sekmadienj, 8 val ryto.

11 val. suma.

Vasario m. 16 d. Vila Zelinoj šv. Juozapo bažnyčioj pamaldos bus 9 val. ryto.

Gavėnios metu Vila Zelinoj stacijos bus einamos penktadieniais pusiau aštuntos val. vakaro, o sekmadieniais šeštą val. vakaro.

* * *

Sv. Antano do Pary bažnyčioj Suma 11 val.

* * *

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos 8½ val. ryto.

***

EVANGELIJA I GAVĖNIOS SEKMADIENIUI

Sv. Mato 4, 1 — 11.

Anuo metu: Jėzus buvo nuvestas Dvasios į tyrus, kad būtų velnio gundytas. Išpasninkavęs keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, buvo alkanas. Tuomet gundytojas, prisiartinęs, jam tarė: Jei tu Dievo Sūnus, sakyk, kad iš šitų akmenų pasidarytų duonos Jis, atsakydamas, taré: Parašyta: Zmogus yra gyvas ne viena duona, bet kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo burnos. Tuomet velnias paémė jį į šventąjį miestą, pastatė jį ant šventyklos viršaus, ir jam taré: Jei tu Dievo Sūnus, pulk žemyn; nes parašyta: Jis savo angelams paliepė apie tave, ir jie nes tave ant rankų, kad kartais neužsi gautumei sau kojos į akmenį. Jėzus jam tarė: Taip pat parašyta: Negundysi Viešpaties savo Dievo. Velnias yėl jį paémė į labai aukštą kalną, parodė jam visas pasaulio karalystes ir jų garbingumą ir jam tarė: Aš visa tai tau duosiu, jei parpuolęs pagarbinsi mane. Tuomet Jėzus jam tarė: Eik šalin, šėtone! Nes parašyta: Viešpatį, savo Dievą, tegarbinsi ir jam vienam tetarnausi. Po to velnias paliko jį; štai, prisiartino angelai ir tarnavo jam.

B. L. O. CENTRO TARYBOS POSĖDIS

Vasario 11 d. (sekmadienį) 15 val. šaukiamas B. L. O. Centro Tarybos posėdis. Visi Tarybos atstovai prašomi dalyvauti punktualiai.

B. L. O. Centro Tarybos pirmininkas.

ORGÃO DA COMUNIDADE CATOLICA LITUANA DE SÃO JOSÉ

ŠVIESA — LUZ

Redator responsavel: JESUS SABORIDO MONTANÊS

Redação: CONVENTO SANTO ANTONIO DO PARY, S. Paulo Caixa Postal 4-118. Fone 2-6252

Assinatura: Brasil e toda America do Sul -- 12$, Europa -- 24, Estados Unidos -- 1 dolar.

Numero avulso -- $300. Numero atrasado -- $500. Eseina treciadieniais 6 -- 12 pualapių.

PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Pietų Amerikoje -- 12$000 Europoje--24$000 ir S. Amerikoje -- 1 doleris

Pasikros numeris -- $300. — Redakcija rankrasciu nesaugo ir savo lėsomis negrazina. Honoraro už straipsnius nemoka

Už skelbimų turini neatsako.

TELEGRAMOS:

HELSINKIS. NAUJA DIDŽIULI LAIMĖJIMA PASIEKĖ SUOMIAI, PRIE KOHMO SUNAIKINDAMI ASTUONIOLIKTA RUSU DIVIZIJA. ZUVO 15.000 NELAIMINGU RUSU KARIU.

Berlynas. Pranešama, kad vokiečiai bandysią taikinti rusus su suomiais. Vokiečiai siūlo pravesti Suomijoj plebiscitą — kad gyventojai patys pasisakytų, ar jie nori būti okupuoti rusų, ar visai gyventi. Aišku,kad Maskva su tuo nesutiks. Kuris suomis balsuotų už dėjimąsi su žudikais?

Maskva. Pasirašyta Rusijos — Vokietijos geležinkelių sutartis. Rusai nupigino tarifus savo maisto ir kitų žaliavų transportui į Vokietiją.

Maskva. Rusų karo vadovybė stipriausiomis jėgomis puola suomius, norėdama bent vieno laimėjimo pasiekti iki sausio mėn. 23 d., kai bus raudonosios armijos metinė sukaktis. Pranešama, kad rusai tuojau taikintųsi su suomiais, vos tik pasiektų bent vieną, kad ir nežymų, laimėjimą.

Londonas. Sušaudyti du airiai teroristai, vykdę atentatus bombomis. Kerštaudami, kiti teroristai tą pačią dieną Londono miesto įvykdė vėl eilę atentatų.

Vašingtonas. Amerikiečių slaptoji policija nučiupo paties Stalino įsakymą amerikiečiams komunistams skelbti streikus karo reikmenų dirbtuvėse ir sudaryti nepalankią opiniją Suomijai. Kraštas labai didelis pasipiktinimas neleistinu kišimusi svetimos valstybės vidaus reikalus. Visą nuosakioji spauda reikalauja, kad būtų nutraukti diplomatiniai santykiai su Maskva. Pabrėžiama, kad komunistai neribotas Amerikoje laisves naudoja piktam — kad rengtų vergijos režimą milijonams laisvų žmonių.

Tokio. — Pastaruoju metu labai įsitempė Mandžiuko — Mongolijos santykiai dėl nesiliaujančių incidentų pasienyje, kuriuos, kaip pranešama, provokuoja rusai. Rusų taktika aiškinama tuo, kad jie nenori išprovokuoti karo su Japonija, tik ją ekonomiškai silpninti, kadangi neramumai pasienyje turės atsiliepti į karo biudžetą, kuris ir taip jau labai didelis. Per šalies ekonominį nualinimą rusai nori pasiekti savo tikslų Kinijoje ir Japonijoje.

Berlynas — Zymi dalis vokiečių lakūnų gauna specialų mokymą, kaip bombarduoti Anglijos pakrantės nuo Shetland iki Temzės, viso 900 kilometrų ilgio. Iš to daromos išvados, kad artimiausia vokiečių ataka bus oro ataka prieš Angliją.

Londonas. Anglija su Japonija baigia susitartį dėl kilusio incidento, kai anglai sulaikė japonų laivą «Asama Marů» ir iš jo paėmė nuskandinto vokiečių laivo «Columbus» 35 jūrininkus. Anglai kelis vokiečius sutinka japonams grąžinti.

Londonas. — Anglų darbiečių vadas majoras Atlee po pasikalbėjimo su grįžusia iš Suomijos anglų darbininkų sąjungų delegacija pareiškė: «Nėra abejonės, kad Rusija brutaliai užpuolė Suomiją ir kare nesilaiko elementariausių žmoniškumo ir tarptautinės teisės nuostatų, bombarduodama atvirus miestus, žudydama civilius gyventojus. Pasaulinis komunizmas yra aklas, jei jis nemato, kad tarnauja ne darbo žmonių o Rusijos imperialistiniams reikalams. Komunizmas yra tiktai marijonetė (iš lė) pilvakalbio Stalino rankoje, kuris ją šokina, kaip reikalauja rusų interesai. Dėl to jis gauna smūgį po smūgio Tiek Prancūzijoj tiek ir Anglijoj komunizmo įtaka smuko nejsivaizduojamai Net toks Cardenas, Meksikos prezidentas, anksčiau simpatizavęs Maskvai, šiandien yra pirmose eilėse tų, kurie kovoja prieš rusų fašizmą ir jų nacionalinę ekspansiją, pridengtą komunizmo skraiste.»

Rio de Janeiro. — Brazilijos vyriausybė padovanojo Suomijos Raudonajam Kryžiui 10.000 maišų kavos. Dovana įteiktą Respublikos Prezidento p. Getulio Vargas vardu.

Tokio. — Parengtas biudžeto projektas 1940 metams siekia tiesiog astronomines sumas ir yra didžiausias, koki kada nors Japonija turėjo: jis siekia daugiau dešimties milijardų jenų. Pusę biudžeto sudaro išlaidos karo reikalams. Finansų ministeris pareiškė parlamente, kad Japonija skirs dar aplinkinių kelių dideles sumas kariuomenei. Girdi, Rusijos elgesys prie Mandžiuko sienos yra labai nedraugingas ir Japonijai reikią būti pasirengusiai. Ministeris kaltino Rusiją, kad ji, nors ir konvenciją pasirašiusi, daugybę kartų laužė Mandžiuko — Mongolijos sieną.

Londonas. Šeštadieni vokiečių bombonešiai buvo nuskridę prie Anglijos krantų, tačiau anglų naikintuvai tuojau numušė tris vokiečių lėktuvus Kiti pabėgo.

Atėnai. — Graikijoje buvo stiprus žemės drebėjimas. Prie Salonikų įlankos sugriuvo 120 namų.

Berlynas. — Maždaug 40 žmonių sušaudoma Vokietijoje kas savaitė. Jie kaltinami dažniausiai sabotažu, padegimais ir plėšimu maisto sandėlių. I šį skaičių neįeina lenkai, žydai ir čekai, kurių sušaudoma keleriopai daugiau.

Praga. — Čia sušaudyti du čekai, dirbę Skodos ginklų fabrike. Kitu du nuteisti visam amžiui kaleti. Jie kaltinami vykdę sabotažą ir vogę ginklus.

Helsinkis. — I karą pašaukti visi vyrai nuo 28 iki 60 metų imtinai. Iš to matyti, kad Suomija tikrai pasiryžusi laimėti arba žūti.

Ottawa. — Kanada virto lakūnų fabrikų sąjungininkų aviacijai. Kas mėnuo parengiami 1400 karo lakūnai.

Berlynas. — Vedami slapti ir svarbūs pasitarimai Berlyne tarp reicho ir Rusijos kariuomenės vyriausių vadovybių. Rusai primigtinai reikalauja skubios Vokietijos pagalbos prieš Suomiją. Jau beveik tikra, kad vokiečių karininkai bus komandiruoti prie rusų generalinio štabo planuoti karo operacijoms Suomijoje. Iš kitos pusės, Vokietija gaus didesnę paramą žaliavomis.

Prieš nelaimingą suomių tautą ar siauks teutono kumštis. Jau ir ligšioliniš patyrimas parodė, kad suomiai yra žudomi yokiškais ginklais. Iš lėktuvų rusų mėtomos bombos yra vokiškos kilmės.

Belgradas. — Balkanų valstybės komunizme ir nacionalsocializme įžiūri sau didžiausią pavojų ir stengiasi vieningai jam pastoti kelią. Italijos proteguojamos, jos sudarė vieningą Balkanų bloką prieš vokiečių ir rusų ekspansiją.

Balkanų santarvės konferencijoje dalyvavo: Graikija, Rumunija, Turkija ir Pietuslavija. Konferencija praitgino septynerieme metams Balkanų santarvę ir pabrėžė visiską neutralumą dabar vykstančio konflikto atžvilgiu. Jei kuri Balkanų valstybė būtų užpulta, jos ginti tuojau eitų kitos santarvę pasirašiusios.

Paryžius. Iš Maskvos atšauktas prancūzų ambasadorius. Jis jau grįžo į Paryžių. Manoma, Prancūzija nutraukš diplomatinius santykius su Maskva dėl žvėriško Suomijos užpuolimo.

Berlynas. Į Lenkiją skubiai siunčiami tūkstančiai vokiečių šeimų ir apgyvendami iš lenkų atimtose žemėse. Lenkams neleidžiama nieko imtis su savim iš atimamų ūkių. Jie turi išsikraustyti per pusę valandos. Ivyksta tragingų scenų. Kur lenkai vežami — niekas nežino.

Vašingtonas. Labai įsitempė Amerikos santykiai su Rusija. Amerikiečiai primygtinai reikalauja nutraukti diplomatinius santykius su Maskva. Rusijos pasiuntinys Vašingtone protestavo prieš Amerikos valstybės sekretoriaus pasakymą: «Vienas laisvas žmogus vertesnis, negu 12 vergų». Vagies užsidegė kepurė...

Helsinkis. 400 lėktuvų pirmadienį bombardavo suomių sostinę. Tiesa Mannerheim linija rusų puolimas sugniužo prieš suomių gynimą. Apsuptą ir atkirsta 40.000 rusų kariuomenės.

Maskva. Vedamos derybos prekybos sutarčiai tarp Rusijos ir Japonijos sudaryti.

Paryžius. Prancūzijos vyriausybė pradės teikti pagalbą Kinijai spirtis prieš Japonijos imperijalizmą. I Kiniją bus pasiųsti kariniai tarėjai ir nusiųsta moderniškų ginklų. Prancūzija pasiryžusi kovoti su imperijalizmu yisuose frontuose ir teikti pagalbą fašizmo ir komunizmo aukoms.

Helsinkis. — Neutralių karo stebėtojų žiniomis, rusai iki šiolei Suomijoj jau prarado 250.000 kariuomenės.

Roma. — Pranešimu iš Paryžiaus, 75.000 lenkų karių, kurie gavo karinį mokymą Prancūzijoje, dar šiomis dienomis išvyksta į Suomiją kovoti prieš rusus. I Svediją atvežta 11 amerikoniškų bombonešių, skiriamų suomių aviacijai. Svejcarijoje surinkta milijonas frankų Suomijai. Italų lakūnai pakartotinai bombardavo rusų karo uostą Kronštatą ir sudaužė kelis karo laivus.

— Pranešama, kad Meksikoje rengiamas samokslas prieš esamą vyriausybę. Labai galimas daiktas, nes Meksika tam ir yra, kad ten būtų rengiamos bent kelios revoliucijos kas metai.

VILNIUS. Vakar, trečiadienį, Lietuvos politinė policija atidengė Vilniuje slaptą lenkų organizaciją, kuri rengė sukilimą, nukreiptą prieš Lietuvos valstybę. Areštuota daug lenkų. Suimtas minėtos organizacijos kasininkas pulkininkas Wladirow Szeidowski, kurio bute kratos metu rasta didžiausios sumos pinigų svarais ir doleriais. Tie pinigai buvo gauti iš lenkų «yyriausybės» Prancūzijoje sukilimui finansuoti.

Kaunas. — Svedų — Amerikos linijos laivų bendrovės kontoroje Kaune policija atidengė didelį valiutos šmugelį. Per šią bendrovę iš Lietuvos be reikiamo leidimo slaptai išvesta daug litų. Tardymas dar nebaigtas tačiau jau ir dabar pabrėžiama, kad bendrovė būsianti nubausta sumokėti vieną milijoną litų baudos.

Lietuvos policija, pasirodo, nėra «canja»!

Paryžius. — Iš Paryžiaus ekstra pranešama, kad sąjungininkai nutarė skubiai siųsti pagalbą Suomijai. Bus siunčiami kareiviai ir ginklai, kad suomių laimėjimas būtų užtikrintas.

Spėjama, sąjungininkai nusiųs ultimatumą Rusijai pasitraukti iš Suomijos, ir po to gen. Weygandas puls pro Kaukazą Rusijos žibalo šaltinius. Karas kasdien vis labiau plečiasi. Stalino diktatūrai ateina sunkios dienos. Ką pasisėjo — gaus dabar nusipiaūti.

Amsterdamas. — Prie Olandijos sienos vėl pastebimas vokiečių kariuomenės koncentravimas. Visiškai netoli sienos įsitaisė generalinį štabą vokiečių generolai Reichenau ir Blabkowitz, garsūs savo žygiais Lenkijoje, kur pasižymėjo smarkiais ir atkaklia puolimais.

Vokietijos propagandos ministeris pareiškė, kad ši žiema buvo paskutinė karo žiema. Iki rugpiūčio mėn karas būsiąs baigtas. Aišku, kad jį turėsią laimėti vokiečiai. Sios vaikiškos pranašystės skiriamos vidaus gyvenimui — nuraminti išbadėjusius vokiečius, kurie kantrial neperneštų antrosios žiemos be duonos, be drabužio ir be kuro. Tenka dabar tik palaukti rugpiūčio mėn. ir pamatysime, kaip tas šlubis šoks...

Helsinkis. — Kariniai suomių sluoksniai praneša, kad rusai visiškai nemoka šaudyti iš patrankų. Mortiros gaudžia be atvangos dieną ir naktį, bet kur krinta sviediniai — niekas nežino. Sis faktas aiškinamas tuo, kad Rusijoj kariuomenė nemokoma šaudyti tikrais sviediniais, kadangi Stalinas bijosi duoti jiems į rankas amuniciją.

Muzikos audicija

17 dieną vasario mėn. š. m. São Paulo Arkivyskupijos Kūrijos salėje (Rua Santa Thereza, 18, prie Largo da Sé) įvyks koncertas. Programa sudaryta iš Beethoveno, C. Gomes, Pereira, Naujalio, Gruodzio, Simkaus, Stankūno ir kitų kompozitorių vidutinio sunkumo laisvos kūrybos ir liaudies dainų.

Interpretatoriai: Liet. Kol. daln. V. Laurinaitis, K. Ambrazevičius, lietuviško bajro—Vila Zelinos — jaunimas — solistai ir „Bendruomenės choras. Pradžia 20.30 val. Iėjimas laisvas.

LAIKRODŽIU GYDYTOJAS

Lietuvis Pijus Radzevičius

Vila Zelinoj atidarė laikrodžių oficina. Taiso įvairių firmų ir stovio laikrodžius, įdeda naujas dalis ir t. Patarnavimas greitas ir sąžiningas. Taudiciams nuolaida. Vila Zelina rua 9. Teirautis galima Bauzio ir Jurgelevičiaus krautuvėje prie aikstės Vila Zelina.

FAKTAI IR IDĖJOS

RUSŲ JUMORAS

Rusai deda visas pastangas palaužti Suomijos atsparumui. Turėdamas neišsemiamą žmonių atsargą, Stalinas nepaiso aukų. Pranešimai kalba apie šimtus tūkstančių Rusijos karių ligi šiolei paklotų Suomijos laukuose Žinoma, kritusių vietoje bus pastatyti kiti, o tų vietoj vėl kiti ir taip galės trukti tol, kol bus išžudyta saujelė Suomijos gynėjų arba kol kils Rusijoj revoliucija, kuri išlaisvins nelaimingą tautą, dvidešimtį metų velkančią žiauriausios vergijos jungą, kokią tik žino žmonijos istorija.

Tarp rusų vartojamų kovos metodų yra ir agitacija. Iš pradžių buvo komunistų bandoma įtikinėti, kad Rusija nekariauja su Suomija, o tik su «buržujais». Tam tikslui ir nauja Suomijos «vyriausybė» buvo sudaryta iš dezertyravusių Rusijon suomių komunistų. Tačiau suomiai liko ištikimi savo demokratinei vyriausybei ir Maskvoj sudarytoji Suomijos «valdžia», šokanti pagal Stalino botagą, nerado jokio pritarimo net Suomijos darbininkų sluoksniuose. Mat, suomiai puikiai žino, kokių «laisvių» turi Rusijoje darbininkas, ir nesižavi žemiškuoju rojumi... Pranešimai sako, kad komunistinės Suomijos vyriausybės galva patekęs Stalino nemalonėn ir jau esąs sušaudytas. Taip ar kitaip ten būtų, viena aišku, kad jau nė patys komunistai apie tą «vyriausybę» neužsimena.

Dabar rusai ėmė vartoti naują propagandos priemonę, tikėdamiesi suviliosią Suomijos darbininkus. Rusų lėktuvai išmetė Suomijos teritorijoj, ypač pramonės centruose, lapelių, kuriuose darbininkai raginami sukilti prieš teisėtą vyriausybę ir nekariauti prieš Rusiją. Už tai komunistai suomiams darbininkams pažadėjo... 8 valandų darbo dienąl Tai, be abejo, turė jo sukelti labai skanaus juoko Suomijoj, kur darbininkas tedirba tik 7 valandas, turi apmokamas atostogas ir laisvą nuo darbo šeštadienio pusdienį Tatai dar kartą rodo, koki nemokšos rusai yra Suomijos vidaus santykių atžvilgiu. Iš šio pastarojo rusų propagandos numerio dabar juokiasi visas pasaulis. Rusai geriau padarytų, ne 8 valandas darbo kitiems žadėdami, bet savo krašte darbininkams bent paprasčiausias teises grąžindami, pav., kad ir streiko teisę, kurios neturi Sovietų darbininkas, nors visam pasauly streikas yra laikoma kaip viena radikaliausių priemonių priemonių uždarbiui pakelti ir darbininkų darbo bei pragyvenimo sąlygoms pagerinti.

LEMIAMOJI DEMOKRATIJOS KOVA SU FAŠIZMU

Vykstantį šiuo metu karą galima laikyti ideologiniu karu. Vienoje pusėje susirikiavo fašizmas ir komunizmas, antroje — demokratija. Europa ir bevelik visas pasaulis jau eilė metų gyvo no nuolatinėje baimėje, kurią kėlė aplink save diktatoriai. Su kiekviena pavergta tauta augo jų grobuoniški apetitai. Ilgainiui teisė visiškai turė o išnykti iš tarptautinių santykių. Diktatoriai šių dienų tautų santykius įstatė į priešistorinių barbariškų laikų rėmus. Kas galingesnis ir plešresnis — to ir teisė. Iš tikrųjų, galime mes paklausti šiandien tiek fašizmo tiek ir komunizmo agentų: Kas ėmė grobti svetimas žemes ir pavergti laisvas tautas — demokratija ar fašizmas? Kas užpuolė Austriją, Čekoslovakiją, Abisiniją, Albaniją, Lietuvos Klaipėdą, Kiniją, Lenkiją, Suomiją? Kas sudaro pavojų neutralioms valstybėms? Kas skandina neutraliųjų valstybių laivus jūrose? Kas grūmoja jėga ir verčia neutraliąsias valstybes nutraukti savo laisvą prekybą tiek sausumos tiek ir jūrų keliais su kariaujančiomis valstybėmis? Kas be jokios atodairos laužo tarptautinę teisę, bombarduoja atvirus miestus ir žudo civilius gyventojus,ligonius, moteris ir vaikus? Kas su pavergtais žmonėmis elgiasi kaip su gyvuliais, kankina juos ir žudo koncentracijos stovyklose? Kas karo imtiniams bado durtuvais akis ir gyvus degina — ir tai daro XX amžiuje? — Taip, gali už niekšingą grašį savo sąžinę perdavę vergai kalbėti, ką tik jie išmano apie fašizmo ir komunizmo rojų ir nekaltybę — kiekvieno kultūrinžmogaus pareiga padėti visomis išgalėmis laiměti demokratijai, kuri tik vienas žada gražesnę ateitį. Nesunku jsi vaizduoti, kaip atrodytų pasaulis, kai ne tik Europa, bet ir kiti žemynai būtų paklupdyti po diktatorių kojų. Grįžtų atgal tokia vergija, kokios dar žmonija nėra mačiusi. Ak, ir šių dienų Vokietijos ir Rusijos gyventojas apie laisvę tiktai sapne pasapnuoja, ir tai su baime, o gyvenimo tos laisvės nebelikę jau nė šešėlio. Bet kas ištiktų kitų tautybių žmones?

Apie tai laisvose šalyse gyvendami vergijos apaštalai nepagalvoja. Mums atrodo, kas pasiilgęs diktatūrų rojaus, tevažiuoja sau sveikas pats ją duonos paragauti Keista: demokratiškų šalių tiek fašistai tiek ir komunistai, spaudos ir kitom laisvėm naudodamiesi, kalą tai pačiai demokratijai pančius. Antai, Prancūzijos parlamente kell komunistų atstovai net demonstracijas buvo surengę. Nagi, pabandytų kas Rusijoje ar Vokietijoje bent mažiausią nepasitenkinimą parodyti esama tvarka, tuojau būtų prie sienos pastatytas. Didžiausia demokratijos silpnybė yra ši, kad ji labai nuolaidi savo pačios duobkasiams, kuriais yra įvairaus plauko vergijos šalininkai iš kraštutinės dešinės ir kairės.

Tačiau dabar ątėjo atsiskaitymo valanda. Pasaulis pasidalino į du lio gerius. Vienoje pusėje atsistojo vergijos bernai, kitoje — laisvieji žmonės Kurie laimės?

Visų vienodas likimas

Dabartinis karas skaudžiai paliečia tiek kariaujančias tiek ir neutralias valstybes. Pranešama, kad didžiausią nuskandintų laivų nuostolį turi Norvegija. Povandeniniais, minomis ir atvirų puolimu vokiečiai nuskandino daugiau norvegų laivų, negu anglų. Mat, norvegų laivai lengviau skandinti, kadangi neginkluoti, taigi, ir nepavojingi... Taip pat žinome, kad keletos laivų ir Lietuva jau neteko iš savo mažučio prekybos laivyno.

Tačiau, patarlė sako, kad skaniausiai juokiasi tas kurs juokiasi paskutinis. Pažiūrėsime, kaip vaipysis karą pralaimėję vokiečiai, kai jiems teks ikiš paskutinio sėdalo galo atlyginti dabartinių bestijališkų naikinimo «žygių» nuostolai. Tikėkime, kad jie ir Lietuvai pastatys sunaikintus dabar laivus ir ki tokius nuostolius užmokės, kaip tai turėjo padaryti Belgijai po Didžiojo Karo Jei Vokietija negalvoja, ką ji daro, tai turės pagalvoti vėliau. Tačiau jai patiekta sąskaita bus tokia baisi, kad ne liks nieko kita, kaip tik galutinai šį bankrūtą išparcelliuoti ir išsidalinti. Nes nė viena skriauda dar nėra buvusi praeityje užmiršta ir likusi nenubaustą.

Jau ir Vorošilovas?

Užsienių spaudoje paskliido gandų, kolkas dar nepatvirtintų, kad dėl nepasisekimų Suomijoje Stalino nemalonėn patekęs ir Vorošilovas, raudonosios armijos vadas. Jis, prieš pradėsiant Suomijos karą, žadėjęs Stalinui greitai apsidirbti ir jau gruodžio mėn. 21 d. švęsti iškilmingai Helsinkyje.

Bestijališkos žudynės

Nejveikdami suomių garbingai kovos lauke, rusai vartoja pačias bestijališkąsias priemones palaužti šios karžygiškos tautos atsparumui. Jau antra savaitė rusai be perstojo bombarduoja užfrontės atvirus miestus, kurie neturi jokios strateginės reikšmės. Ypatingai rusų lakūnai taiko savo sviedinius prieš ligoninės, nors jos ir būtų pažymėtos aiškiai matomais raudonojo kryžiaus ženklais. Sitokia azijatiška taktika rusai nori įbauginti suomius ir išvarginti jų nervus, o visam pasauliui dar kartą įrodyti, kad jie barbarai buvo, barbaras ir liko.

Rusų jaunimas -- traša Stalinui...

Komunistinio jaunimo organas «Komsomolskaja Pravda» viename pas kutinių savo numerių ragina rusų jaunimą aklai klausyti «draugo» Stalino, kadangi jaunimas turįs būti traša Stalino garbei auginti. Matyt, tokiais tiesiųjimais komunistų partijos dirigentai nori pripratinti rusų jaunimą prie tų milžiniškų aukų, kurių reikalauja be tikslio karas Suomijoje. Kad jaunimas būtų kam nors paprasta traša ar, gaspadoriškai tariant, mėšlas, pasaulis sužinojo tik iš komunistų agitatorių. Paprastai jaunimas yra laikomas ateities viltimi ir gražiausiu visuomenės žiedu. Kultūringoje visuomenėje ne tik jauno, bet jokio žmogaus niekas mėšlu nelaiko. Tik gyvuliškasis ateizmas žmogų žemiau gyvulio degradavo.

Gamtos kataklizmai (nelaimės)

Siemet tikrai nėra tvarkos gamtoje. Be nepaprastų šalčių, ir kitokių nogirdėtų prajovų pasitaiko. Pranešama iš Palestinos, kad liūtys ten apgriovusios eilę miestų, sunaikinusios pasėlius ir daug kitokios žalos pridariusios. Antai, ir Rio de Janeiro pereitą savaitę liūtys pridirbo eibę nuostolių.

Visiems aiški „nekaltybė"!

Pereitą savaitę Hitleris pasakė savo ištikimiausių pakalikų būreliui kalbą, kurioje senu įpratimu puolė Angliją su Prancūzija, kam jos neleidžiančios jam, Hitleriui, daryti vokiškos tvarkos Europoje. Anot Hitlerio, tik vieni anglai su prancūzais yra grobuonys ir svetimų žemių plėšikai. Vokietija nepavergusi nė vienos svetimos tautos, o kurios dabar randasi jos globoje, tai turi tokią laimę, kad geresnės niekad nė nesapnavo...

Aišku, kad čekai, lenkai, austrai, lietuviai ir kiti turi labai laimingą gyvenimą (žinoma, tie, kurinos Hitlerio agentai jau nusiuntė pas Abraomą). Be reikalo Hitleris tokius aiškius daiktus apsiputojęs stengiasi įrodinėti. Kad vokietis neturi jokios gėdos, tai visi žino; tačiau kad jis pasiektų tokio ciniškumo, dar nevisi tikėjo.

Vašingtonas. Amerikos vyriausybė štatydinsis 29 didžiulius karo laivus už pusantro milijardo dolerių. Amerikiečių karo ir privatinėse dirbtuvėse kas mėnesis gaminama arti 20.000 lėktuvų. Tuo būdu Amerika neįsivaizduojamai ginkluota.

TELEGRAMOS:

Londonas. Anglija užsakė dar 200 bombonešių Amerikoje. Tai naujausio tipo mašinos, galinčios išvystyti baisų greitį ir pakilti su dideliu svoriu į stratosferinį aukštį.

Paryžius. Prancūzų spauda labai palankiai komentuoja Chamberlaino kalbą, kurioje jis pareiškė, kad sąjungininkai netrukus privalo pradėti didįjį puolimą ir baigti karą, sutriuškindami Vokietiją. Tas pačias mintis pakartojo ir Hitleris savo kalboje, pasakytoje per septynerių metų nacionalsocializmo valdymo sukaktines Vokietijoje. Iš to daromos išvados, kad netrukus reikią laukti tikrojo karo vakaruose. Šį pavasarį jis tikrai ateis. O Vakaruose jau pavasarėja, ir šio mėn. pabaigoje ims želti augalai.

Manoma, kad prancūzai puls vokiečius iš užpakalio — per Balkanus, kur gen. Weygandas turi jau vieną milijoną kariuomenės. Prie prancūzų armijos prisidės ir Turkijos kariuomenė. Stovime ant didelių įvykių slenksčio.

São Paulo. Birželio mėn. būsią pradėti darbai Respublikos aikštei pertvarkyti. Siuo metu tiesinamos ir platinamos eilė gatvių. Projektuojama pravesti Av. Tiradentes ligi Sant'Anna ir pastatyti liuksusinį tiltą.

Varšuva. Sušaudyti keli šimtai žydų, neklausiusių okupacinės valdžios įsakymų. Lenkijoje kasdie vis arėsnis teroras siaučia prieš žydus ir katalikus. Vokiečiai elgiasi su šiom dviem žmonių kategorijom kaip su gyvuliais.

Haga. Susekta platinančių šnipų organizacija, dirbusių Vokietijos naudai. Tokios šnipų organizacijos atidengtos Šveicarijoj, Svedijoj ir Belgijoj. Sis faktas rodo, kad Vokietija turi tikrai agresiųgų planų prieš šias valstybes.

Londonas. I Angliją grįžo kreiseris «Ajax», kuris prie Urugvajaus krantų kovėsi su vokiečių «kišeniniu» kreiseriu «Graf Spee». Kreiseris entuziastingai sutiktas. Iš Anglijos jis jau išplaukęs keleri metai.

Varšuva. Religinis persekiojimas vokiečių užimtoje Lenkijos dalyje eina visu žiaurumu. Vien Gniezno vyskupijoje nužudyti penki katalikų kunigai. Vienuolynai uždarinėjami, bažnyčios paverčiamos kavinėmis, sandėliais ir kit. Dėl katalikų persekiojimo labai paaštrėjo Vokietijos santykiai su Vatikanu. Laukiama, kad Vatikanas nutraukš diplomatinius santykius su reicho vyriausybe.

Filipinai. Filipinuose aštrėja polemika tarp dviejų srovių, kurių viena siekia visiškos nepriklausomybės, o kita norėtų ir toliau pasilikti Amerikos dominija. Filipinų klausimas jau yra nubalsuotas amerikiečių parlamente. Visiška nepriklausomybė jiems bus suteikta 1945 metais. Dėl to jau nebėra abejonės. Dabar filipiniečiai apsigalvojo nevisai protingai padarę. Mat, pačioje yra galingoji Japonija, nuo kurios galimų puolimų jie patys neįstengs apsiginti. Be to, dabar ir muitus turės mokėti, norėdami įvežti į Jungtines Valstybes cukrų. Kadangi cukrinių nendrių auginimas yra pagrindinis gyventojų verslas, nesunku suvokti, kokio milžiniško nuostolio turės Filipinų ekonominis gyvenimas. Yra ir daugiau laisvės «nepatogumų». Gyventojų dauguma jau nenorėtų skirtis nuo Amerikos, dėja, pervėlu...

Gal tai pirmas istorijoje atsitikimas, kad tauta laisvę nesidžiaugia.

Kembridžas. Harvardo universitetas pirko Brazilijoje didžiausią pasaulyje topazo kristalą, sveriantį 225 svarus ir turintį vieną milijoną metų senumo. Kristalas yra išstatytas parodoje.

IŠ GEDIMINO MIESTO

Kryžiaus keliai į laisvę

19 metų, kurinos iškentėjo Vilniaus krašto lietuviai lenkų vergijoje, yra bene tragingiausiąs Lietuvos istorijos lapas. Sunku aprašyti tos visos kančios ir šiurpuliugi valtojimai, kurių liudininkais buvo tiktai šaltos kalėjimų sienos ir žvėrimis virtę kankintojai. «Pasaulio Lietuvio» skiltyse išlaisvintieji vilniečiai pasakoja savo kryžiaus kelius, išeitus savo gimtajame Vilniaus krašte ir Lenkijos gilumos kalėjimuose. Siurpas nukrečia kūną beskaitant. O tai tėra tik mažą dalelė to, kas vyko anapus «šiaudinės sienos». Tūkstančiai kankinių nuginešė savo kančių paslaptis į kapus. Tylios ir nijūros kalėjimų sienos niekad ne prakalbės ir mums nepasakos to, ką mūsų broliai yra iškentėję tamsiuose ir drėgnuose požemiuose. Iškentėje vien dėl to, kad jie gimė lietuviais ir lietuviais likti norėjo. Tačiau aukščiau šėtoniško aistrų šėlimo yra dieviškasis teisingumas, kuris sugėdina galingųjų pulkybę ir išaukština požemiuosius. Visa mūsų tautos istorija kupina šitos tiesos.

Praskleidžiame čia bent kraštelį tos uždangos, už kurios siaubiasi kraujo klaną, konvulsijų ir kraipyti veidai ir miršt̃ančiųjų paskutiniai atodūsiai. Skaityk, Mielas Skaitytojau, ir pagalvok paskui, koks brangus daiktas turi būti sava gimtoji kalba ir tautos laisvė, jei ant jos aukurų tiek kentėjimo aukos sudėta!

Redakcija.

...Lenkų budėliai griebdavosi dar ir kitų kankinimo būdų, kurie auką iš syk nuvarydavo į kapus. Dar man sėdint Lukiškyje, Vilniuje 1934 metais buvo žiauriai nukankintas lietuvis Bronius Astašauskas, kurį mušė kalėjimo požemiuose visą naktį. Aš ir kiti jo draugai negalėjom tą naktį sumerkti akių, nes protarpiais išgirsdavome duslų jo dejavimą. Nors šio didvyrio kūnas ir nebuvo atiduotas tėvams, tačiau laidojusieji kalėjimo kapinėse kaliniai ir net kai kurie padoresni sargai vėliau pasakojo, kad Astašauskui buvę nuo mušimo sulaužyta galvos kaulai, išsukta kairioji ranka, ir visas nelaimingojo kūnas žiauriausiu būdu, violomis ir geležiniais virbais, sukapotas.

1936 metais taip pat nuo žiauriausio mušimo Lukiškyje miręs antras lietuvis Pranas Račinskas, kuriam lenkai išbadė abi akis ir išsukinėjo dešinės rankos pirštus...

Nuostabiausia, kad vartojant taip žiaurius kankinimo būdus, vis dėlto iš lietuvių beveik neatsirasdavo tokių, kurie prisiimtų jiems primetamus kaltinimus. Pasitaikydavo net moterų, kurios stoiškai, beveik vyriškai atlaikydavo žiaurius budelių smūgius ir neprisipažindavo. Ypač didelės pagarbos verta Česnulevičienė Antosė, kurį, areštavus jos vyrą Petrą, buvo taip pat suimta ir žiauriausiu būdu kankinama. Iš jos buvo begėdiškiausiai tyčiojamasi, tardančių vyrų akivaizdoje ji buvo išrengta ir mušama. Kadangi ji kietai suspaudus dantis tylėjo ir neprisipažino, tai budeliai pradėjo taikyti skaudesnius kankinimo būdus: pylė vandenį į nosį, stąigiu smūgiu išmušė visus dešinės pusės dantis ir t. t. Tačiau, po 10 mėn. tokio žiauraus kalinimo paleido, nes neprisipažino ir jos kaltė nebuvo įrodyta nors jos vyras Petras ir nubaustas 8 metus kalėjimo.

Dar būdingesnis buvo lietuvio Sukacko Domininko kankinimas. Jam taip pat pylė į nosį vandenį, elektrizavo, badu marino. Paskui prieyarta privalgydino druskos ir nedavė gerti. Prašant nors lašelio vandens, budeliai tyčia prinešdavo stiklinę prie burnos ir vėl atimdavo ir taip kankindavo ištisas valandas.

Tokių žiaurumų Sukackas pagaliau negalėjo iškęsti ir sumanė nusižudyti. Kalėjimo kameroje neturėjo nei diržo, nei virvutės, todėl savo sumanymo negalėjo įvykdyti. Tada jis sugalvojo kitokį būdą. Kai vieną dieną net šeši sargai nuvedė Sukacką pas tardytoją į aukštą ir vėl pradėjo kasdieninį kankinimo darbą, Sukackas pasitempė, ištrūko iš žiaurių budelių rankų ir šoko iš ketvirto aukšto ant akmenų grindinio. Jis be sąmonės dar buvo nugabentas į ligoninę . . .

Tamsiomis naktimis, gulėdamas po atviru dangumi, išvargęs, su išerzintais nervais ir negalėdamas užmigti, pusiaumigyje aš dvasios akimis tarytum matydavau visus tuos baisumus, kurinos turėjo išgyventi šimtai lietuvių kalinių. Net šiurpas nukrėsdavo, atsiminus kai kurias savo tardymo akimirkas, kai ištisas keturias ar penkias dienas suimtąjį mušdavo lazdomis, kumštimis, diržais ir kitokiais įrankiais. O vėliau jau pradėdavo smulkų kankinimą, kurį su pasigėrėjimu sekdavo godūs sadistų žvilgsniai.

Iš dažniau praktikuojamų mušimo būdų pažymėtinas lazdomis mušimas į padus, kalimas į panages vinučių ir adatų, pylimas į nosis žibalo, acto ir kitų stipriai erzinančių skysčių.

Petraška Vaclovas buvo ypač žiauriu būdu kankinamas. Tardymo metu jam išmušė 2 dantis, raudonai įkaitinta geležim degino rankas. Nuogai įrengę mušė ir spardė kojomis į jautriausias vietas. Paskui sudaužė galvą ir pramušė kairiosios ausies būgnelį, kuria dabar jis visiškai negirdi.

Tokie ir panašūs atsiminimai mane dabar šiurpu kratė. Aš dažnai guliėjau aukštielnimkas, žiūrėdamas į dangų, į žvaigždes ir iki smulkmenų apgalvodamas visus matytus ir girdėtus įvykius Lenkijos kalėjimuose. Žemė dundėjo nuo vokiečių artilerijos šūvių. Kažkaip instinktu jaučiau, kad artinasi mūsų laisvės valanda, kai turėsiu laimės pasaulio sąžinei praskleisti nors kraštelį tos barbarystės, kurią ištisą dvidešimts metų vykdė neatsakinga valstybė, pavergusi milijonus svetimtaučių.

Vieną naktį greta manęs gulėjo bendro likimo draugas Burokas Ipolitas, kuris taip pat buvo nelemtojo kankinimo auka. Dar ir dabar jis švokštė kalbėdamas dėl įlenkto gerklės kaulo. Jis, vargšelis, tardant buvo lenkų pakartas ir iškabojo visą 40 min. Lenkai manė, kad jau nebegyvas, nuėmė nuo raikščio, o jis vis dėlto atsipeikėjo. Buvo nubaustas 6 met. sunk. darbų kalėjimo . . .

Ir t. t., ir t. t.

Nieko neužmiršo -- nieko neišmoko

Lenkai nieko neužmiršo is savo poniškojo unoro. Nieko negelbėjo nė skaudi pamoka, kurią gavo iš vokiečių. Juk šis karas jiems aiškiausiai parodė, ko verta valstybė, sulipyta iš prisigrobtų svetimų kraštų ir pavergtų milijonų kitataučių žmonių. Tačiau vistiek lenkai galvoja apie didžiosios Lenkijos atstatymą, kurioje taip pat bus ponų ir vergų.

Ypatingai keistas lenkų elgesys Vilniuje. Vokiečių ir rusų persekiojami, į Vilnių pribėgo tukstančiai lenkų dezertyrų. Per sieną į Lietuvą atidūmė daugybė lenkų kariuomenės ir civilių gyventojų net iš tolimiausių Lenkijos kampų. Lietuvos žmonės yra geros širdies ir aukštos kultūros. Jie artimą nelaimėje sušelpia, nors tas artimas būtų pikčiausias priešas. Mat, lietuvio dvasia žemo keršto nepažista. Lietuvis — perdėm krikščioniškas savo prigimtimi. Nopaisant, kad įvairių sunkenybių našta užgulė Lietuvos ekonominį gyvenimą, mūsų vyriausybė iš paskutiniųjų stengėsi duoti pakenčiamas gyvenimo sąlygas tos tautos žmonėms, kurie kruvinai Lietuvą buvo nuskriaudę. Bet kaip lenkai atsilyginо už šį lietuvių svetingumą?

Jau pirmomis Lietuvos valdymo dienomis Vilniuje atidengti sąmokslai prieš Lietuvos suverenumą tame krašte. Universitete rasti ginklų sandėliai. Klausimas: kam tie ginklai? Su kuo norima kariauti? Juk lenkai patys pripažįsta, kad tiek Vokietijai tiek ir Rusijai tekusiose Lenkijos dalyse viešpatauja baisus teroras, o tuo tarpu Lietuvoje paisoma įstatymų, gerbiama gyventojų įsitikinimai, turto neliečiamybė, yra asmens apsauga ir tt. ir tt. Kogi norėtų lenkai? Kad Vilnius tektų Vokietijai, kuri lupa devintą skūrą nuo lenkų, ar kad jis tektų Rusijai, kuri taip pat nedaro jokių ceremonijų. Ne, jie to nenori: Lietuvos lenkai nori Vilniuje atstatyti «Didžiąją» Lenkiją, ir, aišku, iš ten maršuoti į Kauną...

Pranešama iš Vilniaus, kad Lietuvos vyriausybė rodė labai daug geros valios sugyventi gražiuoju su lenkais. Vilniuje paliktos net trys lenkiškos gimnazijos. Tik direktoriai paskirti lietuviai, kad lenkai akiplėšiškai nevarytų lenkiškos propagandos. Va, čia ir išlindo yla iš maišo. Pasirodo, lenkams ne mokslas rūpėjo, o propaganda. Paskyrus lietuvius direktorius, sustreikavo lenkai mokytojai ir ragino streikuoti mokinius, kurių dalis paklausė ir į pamokas pradėjo nesilankyti. Pois bem! Lietuvos švietimo vadovybė visus streikuojančius mokytojus atleido iš tarnybos, o mokinius pašalino iš gimnazijų. Gali sau streikuoti sveiki gatvėje.. Tada, supratę, kaip neapgalvotai jie elgėsi, verkdami ėmė prašytis, kad vėl būtų atgal priimti. Dabar kiekvieno lenkiškėčio prašymas svaretomas paskirai.

Pranešama, kad Lietuvoje likvidavosi visos lenkų ankščiau veikusios gimnazijos ir Pochoduė, kuri varė lenkinimo akciją tarp Sančių, Babtų, Vendžiogalos ir Jonavos «lenkų». Mat, subiro Lenkija, tai užtrūko ir ta karvutė, kuri šiuos lenkinimo lizdus Lietuvoje išlaikydavo.

Lietuvos visuomenė piktinasi, kad Lietuvoje ligi šiolei laisvai gyvena Vilniaus lietuvių smaugikai ir tikri muravjovai, gėrę mūsų tautiečių kraują ir ašaras Vilniaus krašto kalėjimuos — visoki Svedai, Belermanai, Noseckiai, Kaupai, Aleknavičiai ir kiti, kurie laisvi valkiojasi po Lietuvą, o kiti, kaip teko patirti, net Lietuvos pilietybę rūpinasi gauti. Ko gero, dar patrijotais šie išgamos vire...

Užsienių lietuviai piktinasi tokiu dideliu nuolaidumu buv. mūsų pavergtųjų brolių smaugikams.

Plataus masto žemės reforma Vilniaus krašte

Dvarai — didelis ir pritvinkęs skaudulys ant Lietuvos kūno. Kita dar būtų kalba, jei tie dvarai būtų buvę lietuvių rankose. Tačiau iš jų į mūsų kaimą ėjo demoralizacijos, nutautimo ir kitokių negerovių bangos. Laisvojoje Lietuvoje su dvarais jau pirmasis seimas apsidirbo. Tačiau Vilniaus krašte jie pasiliko ligi pastarųjų dienų. Pranešimai sako, kad ir šiuo metu lenkai dvarininkai remia antilietuviškumą Vilniuje ir palaiko nedraugingą Lietuvos atžvilgiu nusistatymą. Nieko kita nebelieka, kaip tik greičiau baigti su šiomis puliuojančiomis votimis ant sveiko Lietuvos organizmo. I Vilnių jau nusiųsta apie 300 matininkų, kurie dar šio mėn. pabaigoje pradės savo darbą. Lietuvis parodys, kad dvaras nėra toks didelis daiktas, kaip daugelis tamsių Vilniaus krašto žmonelių tebemano. Lietuvis grąžins žemę jos tikrajam savininkui, kuris per šimtmečius ją dirba ir jos vaisiais maitina išdidų poną. Netenka ir kartoti, kad lietuvių autoritetas Vilniaus krašto gyventojų akyse labai turės pakilti. Mes linkime kad ši spirginanti žemės reforma būtų radikaliai, greitai ir teisingai pravesta.

38o.

Nepaprastai šalta žiema šiemet visoje Europoje. Snjego storas sluoksnis buvo iškritęs net Romoje. Ir kituose pietų Europos kraštuose siaučia didelė šalčiai. Ką ir bekalbėti apie šiaurės Antai, Suomijoje kariai mirštа kovos laukuose nuo šalčio. Bendrai, jau visas šimtas metų, kai tokių šalčių Europoje nėra buvę. Lietuvą taip pat šalčių banga sukaustė. Ilgą laiką temperatūra laikėsi žemiau 30° šalčio. Gi Vilniuje buvo dienų, kai šaltis pasiekdavo 38°. Turint galvoj skurdžią gyventojų būklę, ypač šiuo metu, toki šalčiai labai turėjo būti skaudu ir taip jau nelaimingiems vilniečiams pakelti. Tačiau ačiū Dievui, jau pavasarėja, ir gal ši nelaimė apleis mūsų kraštą.

Tenka manyti, kad šalčiai bus sugadinę žiemkenčius javus ir vaisinius medžius. 1928 m. buvo mažesni šalčiai o ir tai iššalo daug sodų. Salčio ir badas kamuojami, iš Rusijos į Lietuvą pribėgo daugybė vilkų. Jie puldinėja gyventojus ir braujasi į trobas pasivogti kokį gyvulėlį.

Kaip lenkinamos Vilniaus gatvės

Kauniškė Pažangos bendrovė ir Vilniuje suorganizavo uniformuotus berniukus laikraščių pardavinėjimui gatvėse.

Bet lietuviukus lenkai užrėkia. Net buvę Vilniaus universiteto studentai bėgioja po gatves ir šaukia lenkiškų laikraščių vardus, nors jų dažniausia visiškai neturi.

Matomai generolo Sikorskio «vyriausybės» agentai už tam tikrą atlyginimą drumsčia rimtį Vilniūje ir stengiasi kelti iš grabo lenkiškumo atrūgas.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Rusai suvažinėjo lietuvį

Alytuje rusų įgulos automobilis suvažinėjo lietuvį S. Migliną. Važiavo didelu greičiu, ir po nelaimės net ne sustojo, o nudūmė į kareivines. Lietuvos administracinial organai kreipėsi į rusų įgulos vadovybę, kad šis įvykis būtų išaiškintas ir surasti kaltininkai. Tada iš abiejų pusių buvo sudaryta mišri komisija, kuri įvykį tiria. Buvo nufotografuotos ratų žymės ir pagal jas dabar ieško rusai savo įgulo je to automobilio, kurio tos žymės paliktos nusikaltimo vietoje. Neoficialiu keliu rusų karininkai siūlė Miglino našlei nemažą pinigų sumą, kad ji tylėtų ir nekeltų civilinio ieškinio. Kaip šis nemalonus incidentas baigėsi, kolkas neturime žinių.

Iš Klaipėdos išsius apie 1.500 lietuvių darbininkų

Paskutinėmis dienomis iš Klaipėdos miesto pradėti išsiųsti į Lietuvą darbininkai, Lietuvos piliečiai. Tiems darbininkams esą pranešama, kad per 10 dienų iš Klaipėdos išvažiuotų. Už neišvykimą esą grasoma aukštomis bausmėmis. Išvykstantiems leidžiama išsivežti savo mantą, o amatininkams ir darbo įrankius. Be to, leidžiama išsivežti savo pinigus ne daugiau kaip 8 sidabrines markes. I Kauną jau atvyko apie 50 tokių iš Klaipėdos išsiųstų darbininkų. Visi tie darbininkai yra dirbę pramonės įmonėse ir savis toviai kaip amatininkai. Yra numatyta iš Klaipėdos išsiųsti apie 1.500 darbininkų.

— Klaipėdoje sustojo ėjęs «Lietuviškas Ceitungas», kurį vokiečiai per 60 metų leido lietuviams vokietinti. Lietuviškas «Naujas Tilžės Keleivis» dar tebeeina.

Spaudos diena

Šiemet kone visose Lietuvos parapijose numatoma organizuoti spaudos diena: vieną šventadienį pasakyti ta tema pamokslą ir sušaukti parapijiečių (ar kurios organizacijos vardu) susirinkimą, kurio dienotvarkėje būtų paskaita apie spaudą, scenos vaizdelis, deklamacijos spaudą liečiančiomis temomis.

Pravedus plentą, pabrango žemė

Aukštaičių plentas, prasidedąs iš Zemaičių plento 31 klm. už Kauno pa lei Babtus, einąs per Kedainius, Ramygalą, Panevėžį, Pasvalį į Biržus ir dar toliau, iki Germaniškių nebetoli Latvijos sienos, jau visu ruožu baigtas ir naudojamas. Kiek kraštas plen tus įvertina, parodo faktas, kad žemės kainos pagal plentą bematant pakilo bevelk dvigubai.

Lietuvos ežerų dumblas

Iškeltas sumanymas išnaudoti Lietuvoje esamą labai didelį kiekį geros žemei trąšti medžiagos ežeruose. Kadangi Lietuvoje yra nemaža ežerų ežerėlių, turinėlių daug dumblo, o dumblas paprastai yra labai tinkamas dirvom ir pievom trąšti, atatinkamos įstaigos projektuoja gaminti tam tikrus įrankius dumblui semti. Del karo pabrangus mineralinėms trąšoms, toks ežerų dumblo sunaudojimas kraštoui ūkiui duos didelę naudą.

— Lietuvos Rašytojų D-jos metinis suvažiavimas įvyko Vilniuje gruodžio 8 d. Dalyvavo ir vilniečiai rašytojai. Ta pačia proga buvo surengtas ir literatūros vakaras. Naujon valdybon išrinkta: V. Mykolaitis-Putinas, R. Mackevičius, V. Krėvė-Mickevičius, L. Gira B. Sruoga ir P. Cvirka.

— «Pienocentras» į Rusiją šiomis dienomis išsiuntė 80 tonų sūrių ir varškės. Šie produktai anksčiau eidavo į Angliją.

— Pasunkėjus jūrų keliais gauti naftos produktų, tenka jų gabentis sau suma. Tam reikalinga daugiau specialių vagonų — cisternų, kurių penkias, po 50.000 litrų talpos ir moderniai įrengtas, Lietūkis parsigabeno iš užsienio.

— Buvęs min. pirm. gen. Cernius paskirtas ypatingiems reikalams karininku prie krašto apsaugos ministerio.

— Įsisteigė gabiesiems pradžios mokyklų mokiniams remti draugija, nes dažnai pasitaiko labai gabių mokinių, kurie, turėdami visiškai neturtingus tėvus, negali toliau mokytis. Draugijos gyvavimu rūpinasi visų trijų lietuviškų mokytojų organizacijų nariai — mokytojai.

— Nuo gruodžio 2 d. V. D. Karo muziejaus varpas ir Kovų varpų muzika pradėta transliuoti per Vilniaus radiją ir per Vilniuje pastatytus garsiakalbius. Ši transliacija vyksta kasdien 12 val.

— Ministerių Taryba leido žemės ūkio ministerijai papiginta kaina parduoti darbininkams 30.000 erdm. malkų. Malkos bus pardavinėjamos šiais metais.

— Kaltinėnų—Švenčionėlių plentas jau tiesiamas. Dirbą apie 100 darbininkų. Tokiu būdu Vilniaus sritis bus visai patogiai ir moderniai sutvarkyta susisiekimo žvilgsniu.

Gavo, ko norėjo

Pranešama iš Klaipėdos krašto, kokią vergiją ūkininkams įvedė tenai naciai. Antai, nuosavos kiaulės klaipėdietis neturi teisės be hitlerininkų žinios nusidurti, o turi gauti leidimą, «šeinę», už ją gerai užmokėti ir didesnę dalį mėsos trečiajam didžiajam reichui atiduoti. Visai taip, kaip buvo Lietuvoje Didžiojo Karo metu vokiečiams šeimininkaujant. Kažkoks Igneris pasipiovė kiaulę be leidimo, tai buvo policijos suimtas, o kiaulės mėsa surasta klojime po šiaudais ir konfiskuota. Dabar laukia teismo. Toks pat likimas ištiko ir Martyną Klavį, Satrių kaimo ūkininką. Kadangi Klavis mėsą jau buvo pardavęs kaimynams, tai suimti ir kaimynai.

Suimti ir daugiau Klaipėdos krašto ūkininkų, pav., Saudys, Meier, Sprendies ir tt.

Kągi: ko žmonės ieško, tą ir randa. Norėjo «laisvės» — tesidžiaugia dabar!

30 METU LIETUVIŠKAJAM „VALIO"

Prieš Didįjį karą kun. (dabar prelotas) Juozapas Laukaitis dėste Seinų kunigų seminarijoje lietuvių kalbą, 1909 m. vasarą jis pakvietė visam mėnesiui pas save kalbininkus a. a. Joną Jablonskį, a. a. Kazimierą Būgą, Slapelį, Jokubauską ir Balčikonį. Svečiai išbuvo Seinuose 5 savaitės vasaros atostogų metu. Butą buvo užleidę keli seminarijos profesoriai. Juozapas Stakauskas savo įdomiame veikale «Lietuviškoji sąmonė Seinų seminarijoje» (spausdinamas "Tiesos Kelyje", religijos, poros mokslo ir visuomenės gyvenimo ménesiniame žurnale) teigia, kad Seinuose Jonas Jablonskis perredagavo savo sintaksę, čia buvo nukalta keliolika naujų žodžių, čia ilgai suk ta galva, kaip išversti rusiškąjį šūkį «ura». Kartą Jonas Jablonskis šypsodamasis pranešė savo kolegoms naujieną «Ar žinote dainelę: «Valio, dalgele, valio?» K. Būga tuojau išaiškina žodžio etimologiją: valio yra kilęs iš va lioti, tai yra sutrumpinta forma nuo valiojle, kaip ateinie. Visi sušuko: bravo, o paskui ėmė rėkti: v a l i o!

Vilniaus miestas lenkų praskolintas

Mes jau esame anksčiau pranešę, kad Vilniaus miesto burmistru paskirtas buv. Tautinio Lietuvių Komiteto Vilniuje pirmininkas p. K. Stašys. Tačiau naujasis Vilniaus burmistras rado labai liūdną okupantų palikimą: paaiškėjo, kad Vilniaus miestas yra praskolintas anglams ir kitiems. Vien tik anglams reikės atmokėti 10 milijonų litų skolų. Kasa visiškai tuščia, o jei ir būtų likę ir keli zlotai, tai jie taip pat be vertės. Stašys prašė Kauno miesto savivaldybę, kad pirmai pradžiai bent vieną milijoną litų paskolintų.

Tai taip šeiminkavo prošepanai mūsų sostinėje. Kelsta, iš tikrųjų, kur jie tuos pinigus dėjo, nes mokesčių našta Lenkijoje buvo nepaprastai didelė.

Ir iš šio pavyzdžio matyti, kad tik laisvėje gyvenant galima susikurti visokeriopa gerovė. Kaunas su žymiai kuklesniais ištekliais išsipuošė, išgražėjo, moderniškų namų prisistatė ir dabar visiškai į kulturingą Vakarų Europos miestą panašus, o Vilnius ne tik nieko nepažengė į priekį, bet dar žymiai apgriuvo ir skolų prisidarė. Senelliui Kaunui tenka dabar Vilnių šelpti. Tai tokios tokelės!

— Ligonių kasa Vilniaus apygardai jau įsteigta. Ji apims Vilniaus miestą, Vilniaus, Švenčionėlių ir Valkininkų apskritis.

— Vilniaus sritin iš Kauno pasiųsta 200 matininkų. I vienkiemius skirstoma 200 kaimų su 30.000 ha žemės.

— Vilniaus miesto savivaldybė atgaivino stiklo fabriko darbą.

— Vilniuje steigiama valstybinė muzikos konservatorija.

Lietuvos eksportas

Pereitais metais į Angliją per pusę metų buvo eksportuota 40,87% prekių, o iš jos importuota 29,34% prekių. Užpereitais metais per tą patį laiką buvo į Angliją išvežta 40,59% visų prekių, o iš jos įvežta 28 19%.

Antra vieta Lietuvos užsienio prekyboje tenka Vokietijai, į kurią eksportavome 26,29%, o iš jos importavome 50,10%. Trečioje vietoje — Sov. Rusija, į kurią šiemet nuėjo 7,83% eksporto ir iš kurios atėjo 4,27% viso importo.

Liga, kuria buvo susirgęs visas pasaulis

500 mil. žmonių buvo paguldyti i lovą

Epideminis gripas yra skaudi žmonijos rykštė. Jis smarkiai siautėjo 1857, 1874 ir 1889. Tų epidemijų metu gripu persirgo apie 50% visų žemės gyventojų. Dar baisiau jis siautėjo 1918 — 1919 m. Tada jis buvo pavadintas «Ispanka», nes iš visų Europos kraštų jis pirmiausia pasirodė Ispanijoje ir ten baisiai pasireiškė. 1918 m. sausio mėn. gripas pirmiausia pasirodė Amerikoje, iš ten persimetė į Europą ir Aziją ir siautėjo iki rugpiūčio. Pirmasis jo puolimas palyginti buvo «švelnus»; nors persirgo milijonai žmonių, tačiau mirusiųjų skaičius buvo nežymus. Bet 1918 m. rudenį jis vėl ėmė siautėti ir apėmė vis naujas šalis, pasiekdamas net Australiją, Madagaskaro salą ir kitus toliniausius žemės kampus. Antroji gripo banga buvo baisesnė, susirgimai gripu dažnai sukeldavo plaučių uždegimą ir kitokias ligas. Per pusantrų metų šiurpi liga palietė visą pasaulį. Vien tik Europoje buvo užregistruota per 3 milijonus mirimų, o visame pasaulyje gripu sirgo per 500 mil. žmonių iš kurių mirė apie 20 milijonų. Ši epidemija pasibaigė 1919 m. liepos mėn., o kai kuriuose kraštuose kiek anksčiau.

Jau yra patirta, kad šiurpiosios gripo epidemijos pasikartoja kas 15 — 30 metų. Tuose laikotarpiuose kas 2—3 metai pasikartoja mažesnės epidemijos, kurios paliečia tik atskirus kraštus ar sritis, bet neišsiplečia visoje žemėje. Jos dažniausia siaučią šaltesniais mėnesiais, ypač rudens ir žiemos metu ir trunka mėnesį, ilgiausia pusantro. Iš to aiškėja, kad gripo bacilos Žemėje niekados visiškai nepranyksta, o ligos antkritis mažėja ir pasibaigia todėl, kad sergančiųjų organizmas pasigamina priešnuodžius ir laikinai tampa atsparus gripui. O kai kurių žmonių organizmas jau iš prigimties yra atsparus šiai ligai. Daugelio gripo epidemijų pradžia supuolė su šaltaisiais mėnesiais Iš to aišku, kad persišaldymas palengvina gripui plisti. Bet negalima sutikti, kad šimtai tūkstančių žmonių, gyvenančių įvairiose vietose, vienu metu persišaldytų ir tik dėl to susirgtų gripu. Didesnį palankumą gripui plisti sudaro žmonių susigrūdimas (ypač šaltųjų metu ir stoka saulės spindulių — to geriausio žmonių gynėjo nuo daugelio apkrečiamų ligų. Taip pat pastebėta, kad pikčiausiai gripas siautėją tais atvėjais, kada žmonių jėgos susilpnintos nuovargio, badavimo, didelio nervingumo ir pan. Tokie reiškiniai būna karo ir įvairių krizių metu.

Kaip prasideda gripo liga

Nuo apsikrėtimo gripu iki ligos pasireiškimo praeina 1 — 2 dienos. Liga pasireiškia staiga, kūno šiurpuliais Temperatūra greitai pakyla iki 39—40 laipsnių, bet lengvesnėje ligos formoje ji nukrinta iki normalios padėties per 3 — 4 dienas. Bet dažnai penktą dieną temperatūra vėl pakyla ir galutinai sunormalėja tik 7 — 8 dieną. Ligonis skundžiasi smarkiais ligos skausmais, ypač kaktos srityje, bendru negalavimu, smarkiu jėgų nusilpimu, skausmais nugaroje ir strėnose. Jam «laužo kaulus», sutrinka virškinimas, netenka apetito, dažnai užkietėja viduriai. Liga veikia ir nervus: ligonis būna apsnūdęs, suglebęs, abejingas, nenoriai kalba labai jautrus triukšmui, šviesai, kartais ima kliedėti. Tai yra del apnuodijimo organizmo gripo žadintojo nuodais. Prie jų prisideda kvėpuojamųjų takų gleivinės plėvelės pakenkimo reiškiniai: slogos čiaudulys, kartais kraujavimas iš nosies. Ivyksta žiočių ir migdolų uždegimas. Jei liga paliečia gerklas, kvėpuojamąją gerklę ir bronchas (kvėp. gerklės išsišakojimus), balsas pasidaro gergždantis, kimus, prasideda kosulys. Dažnai dar atsiranda išbėrimas smulkiais spuogeliais ant lūpų ir apie nosį

(Bus daugiau).

TEATEINA TAVO KARALYSTĖ!

Vytautas Česna

Kapuose

Ak, tau pabodo čia, motule,
Tu mano sengalvėlel..
Čia tavo kaulai žemėj dūli,
Kape geltono smėlio...

Netyčiom užsuka čia tūlas
Zvaigždėta naktį vėlią.
Bet nepaguos tavęs, motule,
Tu mano sengalvėle.

Berželiai vėl ims varvėt sulą,
Išplauks rugeliai vėliak — — —
Ne tau pavasaris, motule,
Tu mano sengalvėle.

Tegul tad kaulai tyliai dūli
Kape geltono smėlio.
Miegok ramiai, miela motule,
Tu mano sengalvėle.

Tikra atgaila

1825 m. Švč. Trejybės šventėje Dubline (Airijoje) ant Išganytojo bažnyčios laiptų apie 10 val. ryto sukniubo suvargęs darbininkas Matt Talbot ir, neatgavęs sąmonės, čia pat mirė. Prieš 40 metų Matt Talbot buvo žinomas kaip didžiausias girtuoklis. Vieną šeštadienį grįžęs namo jis tarė: «Gana! Nuo šios dienos pradėsiu naują gyvenimą». Apsigyvenęs nuošalioje mažoje lūšneléje, Matt Talbot pasišventė darbui, maninimuisi, maldai, pragyvenimui jis skyrė tik mažą uždarbio dalį; visa kitą jis atiduodavo misijoms ir neturtingiesiems. Vakarais prie silpnos švies sos jis ilgai melsdavosi ir skaitydavo dvasiško turinio knygas. Anksti rytą jis eidavo šv. Mišių išklausyti, o paskum į darbą. Du liudininkai, kurie Matt Talbot pažino per 30 metų, patvirtino, kad jis tik du šiokiadieniu pasivėlino į šv. Mišias. Kiti darbininkai pradžioje iš Matt Talbot susikaupimo juokdavosi, bet paskum, pamatę jo nepaprastą charakterį (būdą), ėmė ji gerbti.

VILNIAUS MARIJONAMS PASKIRTAS NAUJAS VYRESNYSIS

Lietuvos sostinėje Vilniuje esančio marijonų vienuolyno naujoju vyresniuoju šios vienuolijos aukštoji vyresnybė paskyrė kun. Vincą Dvaranauską, M. I. C.

Marijonų vienuolynas Vilniuje yra įsteigtas 1935 metais, lenkų okupavimo laikais, prie buvusio šios vienuolijos generolo kun. Andriejaus Cikoto, M.I.C. Vienuolyno nuosavybė yra prie Zygmanto gatvės: du mūriniai pastatai ir sklypas žemės. Lenkams valdant Vilnių marijonai tenai bažnyčios neturėjo, tik privačią koplytėlę savo gyvenamame name.

Jau laikas atnaujinti prenumeratą 1940 m.

Mažiesiems

ROŽYTE

Miré mažosios Rožytės tėvai. Ji liko viena našlaitė pasaulyje. Ir to dėl dažnai verkdavo. Nebuvo jokio žmogaus šioj žemėj, kurs būtų paglostęs jos papurusią galvikę, patapnojęs veidelį ir padavęs duonos gabalėlį al kiui numalšinti.

Išėjo Rožytė iš tuščių namų. Ką ji juose būtų veikusi? Ten dabar buvo nyku, tuščia, ir labai liūdna. Nekėlė jos rytą mamytės balsas iš patalo, neliepsnojo linksmai židiny ugnis... Buvo šalta tais rudens vakarais, labai šalta. Iš visų kerčių žvelgė į ją skurdas ir kėlė baimę jaunoje Rožytės širdeléje. O spintéléje jau nebebuvo nė gabalėlio duonos — nė vieno kriaukutėlio.

Išėjo Rožytė menkai apsitaisiusi nuogomis kojytėmis purvą brisdama. Buvo šaltas rytas o jį alkana. Kur dabar eis?

Išėjo... Ėjo... ėjo... ėjo...

Pasijuto vienų viena, be galo visų apleista. Dieve! Kokia liūdna yra našlaitėlės dalia. Ji ėjo per kalnus ir girdėdavo, kaip tai šen tai ten sustaugdavo žvėris. Ji pradėjo galvoti apie vilkus ir oncas, kurių žinojo esant kalnuose, ir mažytė širdelė pradėjo kūju daužytis krūtineléje.

Užtekdavo prazvimbti pro šalį bitutei, nukristi lapeliui nuo šakos — o Rožytei jau, tarytum, vaidenosi vilkų akys, žėrinčios tankmėje.

Nuvargo. Nepajėgė keliauti toliau. Nė nebežinojo jau, į kurią pusę buvo likę jos namai. Atsisėdo po figos medžiu ir pakėlė akutes į viršų. Tarp lapų pastebėjo vieną kitą vaisių. Nusiskynė ir suvalgė pora. Jautėsi stipresnė ir ne taip bijojo žvėrių. Norėjo pasilsėti, bet bijojo užmigti. Iš naujo atsiminė savo nelaimę ir ėmė galvoti ką veiks toliau ir kur bėsis. Atsiminė, kad jos mamytė jai dažnai sakydavo, jog danguje ji turi labai gerą Motiną. Toji niekad neapleidžianti naš laičių vaikų. Pakėlė akeles aukštyn ir pro ašaras Rožytė ėmė meletis:

„Dangiškeji mano Mamytė. Tu matai, kokia aš vieniša ir visų apleista mergaitė esu. Aš neturiu tėvelių broliukų nė sesučių. Aš neturiu nieko Man labai liūdna ir sunku vienai. Dangiškoji manv Mamyte, globok mane!» — Nebaigė Rožytė savo maldos nes ašaros užspaudė jai gerklę.

Nuovargio nukamuota, Rožytė, pagaliau, užmigo.

Ir ji sapnavo...

Sapnavo labai gražų sapną. Ji, rodos, pavirto angelu ir drauge su kitais angelais skainiojo gėles gražiame rojaus sode.

Paskui dar sapnavo, kad buvo kunigaikštytė, gyveno ištaigingiuose rūmuose, o daugybė tarnų jai tarnavo Ji dėvėjo puikius drabužius ir visi ja be galo stebėjosi.

Staiga Rožytė nubudo. Išsiblaivė jos mintys ir pranyko sapnas.. Aplinkui jau slankiojo naktis, o tolumoje dudeno griaustinis. Artėjo audra — smarki ir ošianti, blykčiojo žaibai, drebėjo miškas.

Rožytė norėjo bėgti. Tik kur? Kaskart labiau temo. Tvenkėsi sunkūs debesys viršuj galvos, grūmodami smarkiomis liūtimis. Baimė vėl suspaudė Rožytės širdelę, ir jį pravirko Kas bus su ja dabar girios glūdumoj toli žmonių, vienut vienai?

Sustaugė tolumoj vilkas. Jam atsiliepė griaustinis. Be perstojo plakės žaibai. Rožytė užsimerkė, belaukdama mirties, ir virpėjo savo silpnu kūneliu.

Susyk pasigirdo silpnas šauksmas. Balsas nuoiat artėjo. Prietemoj ji pamatė žmogystą, kuri artėjo. Tai buta piemens, kuris skubinosi surasti avį, nuklydusią į miško tankumyną.

Tai šis žmogus pamatė ir nuėjo prie jos. Jis pasigailėjo našlaitėlės ir jai sakė:

— Eikše, mažyte. Keliauk su manimi į anapus miško. Aš pasidalinsiu su tavimi duonos riekelę, ir galėsi augti mano troboje. Būsi mano duktė. Kai du žmonės drauge kenčia, jiems abiems kančia kurkas lengvesnė atrodo. Eik su manim.

Ir Rožytė nuėjo su geru žmogumi. Ji įdėjo savo gležną rankytę į tvirtą piemens delną ir nubidzeno miško taku. Netrukus jiedu buvo šiltoj troboj, o piemens žmona atnešė garuojančios vakarienės dubenį. Rožytė valgė pilna burna ir jai buvo linksma ir gera tuose nepažįstamuose namuose.

Piemens žmona Rožytę mylėjo kaip tikrą savo duktėrį. Bet ir Rožytė buvo klusni, gera, darbšti mergaitė. Vos tik prašvisdavo — žiūrėk, jau Rožytė, į klumpaites įsistojus, ir betriušinėjanti virtuvėje. Ugnį užkurs, vandens iš šaltinio parnešė, pusrytį užkais ir vištelos su ožkele paliuobs.

Kai pakildavo kiek saulutė, Rožytė jau žingsniuodavo paskui bandą, varydavosi ją į kalnus. Aplinkui būdavo labai gražu ir šviesu, o rasa kaip deimantai žėrėdavo ant lapų ir žolės.

Avytės pažinojo Rožytę iš balso ir pašauktos atbėgdavo artyn, nes Rožytė jom trupindavo iš delno duonos žiaunelę.

Vieną rytą Rožytė atsikėlė kurkas anksčiau, negu paprastai. Nusitarė gintis aveles toli — labai toli, ant to tolimiausio kalno, kur dingojosi rasianti didelius plotus sodrios, mėnkštos žolės. Avytes nusivaré prie geležinkelio pylimo. Bet kas čia?

Tiltas lietaus buvo nuplautas, o geležinkelio bėgiai įlinkę kybojo ore. Neduok Dievo, atvažiuotų traukinys — žūtų daugybė žmonių. Taip ir yra!

Rožytė mato, kad atidunda pro kalną traukinys. Dieve! Kas dabar bus? Kaip ji galėtų pasakyti mašinistui, kad sugriautas tiltas ir kad negalima pro čia važiuoti? O traukinys vis artėja, kaip juola, susiraičiusi gyvatė...

Sumojo tuojau Rožytė, kas daryti. Jai buvo kartą pasakojęs piemuo panašų atsitikimą! Rožytė atsistojo tarp bėgių ir ėmė mojuoti ore raudoną krepšelį, į kurį piemens žmona jai įdėdavo kasdien pietums duonos ir sūrio gabalėlį.

Mašinistas paskutinę akimirką pamatė Rožytės duodamus įspėjamuosius ženklus. Kai keleiviai išlipo iš vagonų ir ėmė teirautis, kodėl kalnuose sustojo traukinys, mašinistas, rodydamas į Rožytę, susijaudinęs kalbėjo jiems: Tai mūsų išgelbėtoja! Paskui jis jiems dar parodė sugriuvusį tiltą. Visus apėmė siaubas. Tuojau keilios stiprios rankos ėmė Rožytę kilnoti į viršų, o keleiviai šauké: «Valio mūsų išgelbėtoja». Kažkas pasiūlė suaukoti pinigų, kad Rožytei nereikėtų ilgiau avis ganyti, kad ji galėtų mokytis. Keleiviai sudėjo daug pinigų Rožytės mokslui. Atsirado viena turtinga ir gera ponia, kuri Rožytę per duktėrį norėjo turėti.

Rožytė ašarodama skyrėsi su geraisais savo globėjais ir išėjo gyventi į didelį miestą pas aną turtingą ponią. Geroji piemens šeima nesipriešino ponios sumanymui. kadangi ir jie džiaugėsi, kad Rožytė gaus mokslo ir jai nereikės visą amžių varinėti po kalnus bandą.

Rožytė pradėjo lankyti mokyklą Nebuvo geresnės mokinės nė uolesnės darbininkės visoje mokykloje. Rožytę mylėjo visos draugės, nes ji kiekvienai jų padėdavo kuo tik galėdama. Be to, ji buvo labai pamaldi ir kas rytas bei vakaras pamaldžiai melsdavosi į dangoje esančią savo Mamytę, kaip buvo liepusi jos motina.

Kai kada draugės juodose ir liūdnose Rožytės akyse pamatydavo ašarą susitvenkiant. Mat, Rožytė pasiilgdavo savo geradarių kalnuose — piemens ir jo žmonos. Ji laukė progos, kada galės juos aplankyti ar pas save į miestą atsikviesti.

Tokia proga Rožytei ir pasitaikė.

Turtingoji ponia jau buvo senutė. Ji susirgo ir mirė, o prieš mirtį visus savo turtus palikė Rožytei. Rožytė liko labai turtinga. Tada ji pasikvietė gerąjį piemenį iš kalnų ir dau giau jau jo neleido atgal. Gyveno visi drauge laimingi. Paskui Rožytė ištekėjo už gražaus jaunikaičio. Per jų vestuves piemuo svečius savo rageliu taip linksmino, kad tie šoko, kaip šokdavo anas ožiukas pas kalnų trobelės duris, Rožytę pamatęs.

Rožytė buvo labai gera visiems bet ypač vargšams. Ji kasdie juos lankydavo, o jos krepšelyje visumet būdavo gražių dovanėlių našlaičiams.

Dievas neapleidžia niekad pamaldžių vaikučių ir kiekvienam atlygina už gerą širdį.

Būk geras ir nusiimk kepurę

Zymuelis muzik. Juozapas Verdi, būdamas dar vaikas, tarnaudavo savo parapijos bažnyčioje šv. Mišioms. Vėliau jis buvo tos bažnyčios vargonininku. Padaręs muzikoje pažangą ir sulaukęs garbingo amžiaus, Verdi gavo leidimą įrengti savo namuose St. Agata di Busseto koplyčią. Jis pats nuneše Borgo vyskupui S. Donnino pašventinti altoriui reikalingą akmenį ir paprašė, kad leistų vienam kunigų seminarijos profesorių laikyti kas šventadienį jo koplyčioje pamaldas. Įsteigęs Villalunga d'Adria (Piacenzoje) ligoninę, jos ligonius pavedė Įgailestingųjų Seserų globai ir jų dvasios tėvu pakvietė uolų kunigą. Kartą Verdi aplankė jo draugas Arrigo Boito, kuris panoro ir ligoninę apžiūrėti. Verdi papasakojo draugui, kaip jo ligoniai aprūpinami ir dvasios penu. Boito ėmus juoktis, Verdi rimtai atsiliepė: «Mano mielas Boito, čia nėra iš ko juoktis: ligoniai reikalingi ne tik kūno gydytojo, bet ir sielos ganytojo». Pagaliau Verdi su Boito jėjo į koplyčią, kurioje prie Švenčiausiojo degė lemputė. Įžengęs į koplyčią, Verdi pastebėjo, kad jo draugas su kepure. Tuojau priėjo prie jo ir taré tyliai, bet rimtai: «Boito, argi tu nematai, kad čia yra Švč. Sakramentas? Būk geras ir nusiimk kepurę!» Greitai nutraukė nuo Boito galvos šiaudinę skrybelę, įbrukė ją į Boito rankas ir pažvelgė į jį rimtu tėviškuožvilgeniu, tarsi norėdamas jam pasakyti: «Prieš Švenčiausiąjį reikia atsiklaupti!»

AMERIKOS ŽYDAI NEUŽMIRŠTA PIJAUS XI

Amerikos žydų organizacija «Jewish Appeal for Refugees and Overseas Needs» 250.000 dolerių paskyrė nukentėjusių krikščionių šelpimui.

Iš tos sumos 125.000 dol. siunčia ma popiežiui Pijui XII per Chicagos arkivyskupijos administratorių JE. vyskupą B. J. Sheil.

Rabinas Abba Hillel Silver ir rabinas Jonah B. Wise laiške vyskupui Sheil tarp kitko pareiškia, kad «žydai visados atsimins popiežių Pijų XI, drąsiai kovojusį už dieviškąją žmogaus brolybės doktriną».

Sudegė Vatikanui priklausą rūmai

Miesto centre sudegė senovės istoriniai Vatikanui priklausą Cancelleria rūmai. Meno žvilgiu rūmai buvo neįkainojami. Statyti 15-jam šimtmetyje

SVETIMŠALIU „CARTEIRA DE IDENTIDADE"

išdavimas ir registracija atatinkamoje Delegacijoje jau prasidė jo gegužės 4 d. Visi abiejų lyčių svetimšaliai nuo 18 iki 60 metų amžiaus privalo išsilimti „Carteira de Identidade" ir registruotis. AGENCIA RALICKAS tiekia visas tuo reikalu žinias ir priruošia visus legalizacijos dokumentus car teirai išgauti. — Kreipdamiesi į

AGENCIA RALICKAS

Darbas atliekamas už 70—80 milreisų.

Raštinė atidaryta nuo 8 iki 16 val. sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

Rua dos Gusmões, 324

(netoli Gabinete de Investigações).

Bondės iš Largo São Bento: 1, 2 ir 13.

Parduodamas kampinis sklypas ant

ALTO DA MOOCA, NETOLI NUO BONDĖS. KREIPTIS PAS VINCA BILIUNA, RUA CANINDÉ, 539.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO"

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447 (senas nr. 103) Tel. 4-5576

SÃO PAULO

Lietuvių Jaunime,

Dėvekit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulig naujausių madų vyriški ir moteriški kostiumai ir paltai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau.

PAULO AMBRAZEVIČIUS

RUA CICLAMES nr. 52

Villa Bella.

PARSIDUODA NAMAS iš trijų kambarių virtuvės ir du barakai žemės 365 m. kvadrt. ir priešais 10 m. tik už 16 kontų. R. Ibiterama, 53. Adomas Jaru sevičius. Parque Vila Prudentėj arti bondės.

Dr. João Hamati

BENDROJI KLINIKA

Gimdymai, operacijos, moterų ir vaikų ligos, sifilis Priimas kiekvieną va landą dieną ir naktį. Rua Dr. Amador da Cunha Bueno, 202. Vila Lucia—via Villa Zelina.

D-ras A. Jazara Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus, veneros ir moterų ligų specialistas. Chirurgija. Priėmimas nuo 9—12 v. ryto ir 3—7 v. v. Ladeira Porto Geral, 12, 2 andar salės 4 ir 5. (kampas rua Boa Vista e 25 de Março). Gyv. butas ten pat 5 aukšte. Telefonas 2—5068.

Kas gieda -- dukart meldžiasi

NEGALIMA GRAŽIAI GIEDOTI BAŽNYČIOJE BE

VARGONŲ

TAUTIEČIAI! Mūsų garbė neleidžia, kad pirmojoj ir vienintėlėj lietuviškoj bažnyčioj visoje Pietų Amerikoje čirpintų kokia palaikė katarinką. Mes norime, kad joje galingai gaustų moderniški vargonai ir keltų mūsų dvasią maldai, vestų mūsų mintis į Dievą. Tik tokį vargonai pritinka mūsų, lietuvių, bažnyčiai!

KATALIKAI! Kolonijos Kapelionai, vykdydami Jūsų pageidavimus, tokius vargonus yra Jūsų bažnyčiai jau užsakę. Po dienos kitos jie jau bus pastatyti bažnyčioje. Tai bus toki vargonai, ko kių Jūs norėjote, kokių Jūsų bažnyčia yra verta. Bus moderniškiausi vargonai São Paulo mieste. Nepaisant to, kaina yra reklaminė, nes vargonus, kurie kainuoja 120 kontų, fabrikas pardavė už 65 kontus. DABAR TARKITE SAVO ZODĮ IR JŪS!

65:000$000 --- didelė suma.

Vienam ji būtų nepakeliama, tačiau visiems ji yra tik menkniekis. Aukokime kiekvienas savo dalį — daugiau ar mažiau, kaip kuris išgalime. Mažiausia, paskirkime bent vienos dienos uždarbį kas mė nuo, kol baigsime išmokėti skolą. Kas daugiau už dirbame, daugiau aukokime. Kas milą — tai mila, kas dešimtinę — tai dešimtinę, kas šimtinę — tai šimtinę, o kas kontą tai jau visą kontą.

ATSIMINKIME: Neturės teisės susipratusių lietuvių katalikų savęs laikyti tas, kuris liks kurčias savo bažnytėlės reikalams.

Dievas su juo!

VARGONAI TARNAUS JUMS VISIEMS IR VISOMS BUSIMOMS KARTOMS.

TODĖL VISI, VISI, VISI

AUKOKIME VARGONAMS!

PREFERIDA!

Kas nori tapti turtingu, tesikreipia į loterijos namus „Preferida". Ten garantija pilna.

Vaistinė Dom Bosco

Savininkas **Juozas Lukoševičius**

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir užsieninių. Taip pat yra perfumaria. Kainos minimalios. Lietuviams daroma nuolaida!

Rua Bom Pastor, 18 Ypiranga

Tel.: 3-0100

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS

Gerai žinoma visiems lietuviams

RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,

Fone: 4-1940 (prie pat stoties Luz) atidarė naują skyrių — antrą siūvyklą, prie stoties Luz. Ten yra ir gyvenamas butas.

Rua Conceição, 11

M. M. KOGANO LABORATORIJA

MEDECINISKAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų. Sifilio ir gonorėjos nustatymas.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.

Priėmimo valandos nuo 9—12 ir 3—7. Sekmadieniais 10—12

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose—aštrus ir kroniškas], SIFILIS

Greitas ir moderniškas gydymas.

Priėmimas nuo 9—12 ir nuo 2 — 7. Sekmadieniais 11—12.

Lengvos mokėjimo sąlygos.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

DARŽAI IR ŪKIAI

Netoli stoties Carvalho de Araujo, suburbio Central do Brasil parduodame geriausios žemės daržams ir nedideliems ūkiams Žemė apaugusi mišku. Yra pakankamai vandens. Žemės kaina — tik 300 — 400 reisų kvadratinis metras. Geri keliai ir arti esančios stotys duoda galimybės užvesti paukščių ūkį, verstis daržininkyste, kitokių kultūrų auginimu ir įrengti poilsio namus.

Sklypai nuo 10.000 metrų išsimokėjimui pradedant nuo 50$000.

Savininkas: Cia. de Agr. Immigração e Colonização. Pardavimų Raštinė: Rua José Bonifacio, 98—1° andar—sala 4 Tel. 2-7549. S. Paulo. Sekmadieniais ir šiokiadieniais ištisą savaitę galima teirautis vietoje, krautuvėje prieš Carvalho de Araujo stotį pas ANTONIO KIRSTEN.

Traukiniai iš stoties Norte išeina: 7,54, 9,05; 10,04 11,10; 12,14; 14,30.

Iregistruota nr. 45 iš 10-12-38, trečioje apylinkėje.

Dantistė LEVKOVIĆ

Su ilga praktika Europoje ir čia, São Paulo, gydo dantis be jokio skausmo, traukia taip pat be skausmo už 5$000, įdeda parcelano ir sidabro plombas už 10$000 su pilna garantija.

R. Silva Pinta 264.

ŽINIOS

GAUNAMA SIOSE VIETOSE: Redakcijoje: Convento S-to Antonio do Pary, Villa Zelinojo pas kun. Ragažinską, rua Seto 58 ir pas platintojus. Mieste gaunama: Largo da Sé prie laikrodžio, prie Centralinio Pašto durų ir kampo; Luz stotyje, Rua José Paulino ir kampas rua Couto de Magalhães. Bom Retiro: Rua Aymores ir kampas rua Carmo Cintra, kioske rua José Paulino ir kampas Silva Pinto, Lapoje kioske prie stoties, Villa Anastazijoje — Rua Camacan, Kirilausko krautuvėje, Canindė: Rua Canindė, 478, ir pas Skorupski. Mokoje: — kampas rua da Mooca ir av. Paes de Barros kioskoje ir Rua da Mooca, 1721.

ŠVIESA — LUZ

VILLA ANASTAZIJOS LIETUVIAI VARGONAMS AUKOJO

Stasys Kučinskas	50$000
Pranas Ingaunys	30$000
Kazimieras Murauskas	20$000
Bronius Ražukas	20$000
Kazimieras Dobilas	20$000
Augustinas Sablevičius	13$000
Simanas Krogertas	12$000
Zigmas Valosinevičius	10$000
Antanas Sjaučiulis	10$000
Rozaliją Valiukienė	10$000
Antanas Savukynas	10$000
Matas Liutkevičius	10$000
Antanas Krupelis	10$000
Povilas Valiulis	10$000
Juozas Audickas	10$000
Juozas Grigas	10$000
Juozas Mažiliauskas	10$000
Jurgis Kazlauskas	10$000
Aleksandras Sereičikas	10$000
Stasys Jonaitis	10$000
Algirdas Grigas Filho	8$000
Morkus Lazickas	7$000
Juozas Jankauskas	6$000
Karolis Stuoka	5$000
Jurgis Šaltis	5$000
Vincas Vyšniauskas	5$000
Vincas Bartkus	5$000
Juozas Morkūnas	5$000
Jonas Stungys	5$000
Andrius Stungys	5$000
Petras Siniauskas	5$000
Broliai Zarnauskai	5$000
Juozas Makaveckas	5$000
Jonas Jadinis	5$000
Petras Zarkauskas	5$000
Martynas Zinevičius	5$000
Kazys Karackas	5$000
Pranas Genelis	5$000
Jonas Zekonis	5$000
Mykolas Petraitis	5$000
Katarina Gladutienė	5$000
Boleslovas Penkauskas	5$000
Jonas Maroza	5$000
Pranas Remeikis	5$000
Jonas Jankauskas	5$000
Juozas Radzevičius	5$000
Petras Sadauskas	5$000
Jonas Šešėlgis	5$000
Stasys Rimkus	5$000
Juozas Višimirskij	5$000
Petras Straigys	5$000
Kazys Lapačinskas	4$000
Ipolitas Kizis	4$000
Pranas Adomaitis	3$000
Juozas Makauskas	3$000
Armaldas Staiauskas	3$000
Ambraziejus Bačiulis	3$000
Pranas Mikelaitis	3$000
Juozas Geivys	3$000
Antanas Baikauskas	2$000
Magdelena Celso Modica	2$000
Stasė Špakauskienė	2$000

Visiems duosnios širdies vilaanastaziečiams nuoširdžiai dėkoju. Taip pat visiems dėkoju už malonų priėmimą, kurio patyriau, belankydamas visų Jūsų namus aukų reikalais. Dievas šimteriopai teatlygina tiems, kurie neužmiršta Jo Bažnyčios!

Ypatingą padėkos žodį tariu p. J. Stungiui ir A. Lazickui, man talkinusiems aukas berenkant.

Kun. A. Arminas,

Kolonijos Kapelionas.

GERBIAMI MŪSŲ SKAITYTOJAI,

«Šviesos» Administracija praneša, kad visi L. K. Bendruomenės nariai ir nenariai «Šviesos» Skaitytojai gaus laikraštį, pristatomą į namus, trečiadienio vakarą ar ketvirtadienio rytą.

«Šviesa» drauge džiaugiasi dėl to dėmesio, kurį jai rodo visi Kolonijos lietuviai. Manome, savo Skaitytojų neapvilsime nė ateityje. Ta pačia proga labai prašytume su mūsų laikraščiu supažinti ir tuos, kurie ligi šiol dar nėra jo skaitę. Kadangi «Šviesa» nuo šiol išeidinės savaitės viduryje, o kiti lietuviški laikraščiai išeina tik savaitės gale, manome, ir patiems Skaitytojams bus kurkas geriau, kad nevisi laikraščiai išeina vieną dieną. Konkurencijos mes niekam nenorime daryti, o tik duoti galimybės lietuviams dažniau turėti savo kalba laikraštį.

Be to, primename Jums jau senai ir labai geraį žinomą dalyką — būtent, tai, kad laikraščio tobulinimas ir išlaikymas reikalauja daug lėšų. Norime paprašyti Gerbiamųjų Skaitytojų nedelsti su prenumeratos atsilyginimu Administracijai. Vilkindami, skriaudžiame laikraštį, skriaudžiame patys save ir kitus to laikraščio Skaitytojus.

Tiems mūsų Skaitytojams, kurie, suprasdami sunkią lietuviškosios spaudos būklę, būtų malonūs, be prenumeratos, dar kelis reisus paaukoti laikraščio tobulinimui, iš visos širdies jau iš kalno dėkojame.

— «Šviesa» metams kaštuoja: Bendruomenės nariams, mokantiems reguliariai nario mokestį, 8$000; visiems kitiems — 12$000. Už pristatymą į namus dar pridedama pagal kiekvieno gerą valią.

ŠVIESA

VILLA ANASTAZIJOS LIETUVIŲ DĖMESIUI

Prenumeratą Villą Anastazijej rinkti ir kvitus išdavinėti yra įgaliojamas «Šviesos» pristatinėtojas p. Antanas Lazickas. Jam prašome nedelsiant prenumeratą ir mokėti tiek už pereitus tiek ir už šiuos metus. Tenebūna nė vieno tokio Skaitytojo, kuris skriaustų ir taip jau iki valies sunkumų turinčią mūsų mėgiamą «Šviesą».

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS PER RADIO

Vasario 16 — Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną — bus puikus Nepriklausomybės minėjimas Radio Excelsior PRG9, 1100 kilociklų.

Minėjimą rengia L. K. J. S. B. «Vytis» choras. Programoje: Lietuvių liaudies ir kompozitorių dainos keturiems balsams, dalyvaujant solistai V. Laurinaičiui, duetai ir solo.

Programos pradžia — 6 val. 15 minučių vakaro.

Lietuviai, visi klausykime Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimo iš Radio Excelsior, PRG9, 1100 kilociklų.

Sparčiai auga «Vytis» choras

Mokos vyčių choras, su didžiausiu atsidėjimu ir pasiženytinu didžiojo jaunimo draugo mok. Felikso Girdausko vedamas, šiuo metu daro viso se srityse gražiausios pažangos. Nese nai turėjęs puikų radio koncertą, dabar jau baigia rengti nemažiau įspūdingą repertuarą Nepriklausomybės Šventės koncertui, kurį duos taip pat per radio «Excelsior.» I kiekvieną bandymą ateina vis naujų choristų, ir dabar sąstate jau daugiau 40 asmenų Lietuviškasis Mokos jaunimas pagaliau suprato, kad jaunam žmogui savo jaunystės dovanas ir jėgas švaistyti po gatves ar žudyti prie alkoolio yra didelis nusikaltimas prieš tautą ir koloniją. Jis jau siekia kultūringo darbo ir naudingiau nori laiką praleisti. Garbė užtat jam!

I L. K. J. S. B. «Vytis« choro užsirašyti galima Mokos mokyklojo bandymo metu pas choro vedėją mok F. Girdauską, pas Valdybos narius ir pas kun. A. Arminą, Svento Antano vienuolyne, Pary.

Organizuojamas jaunučių choras Mokoje

«Vytis» nutarė organizuoti Mokoje jaunučių chorą. Jį mokyti pakviesta maloniai sutiko Seselė Marcelina. Mokos rajone yra daug priaugančio jaunimo, kuris neturi ko veikti, išėjęs iš mokyklos suolo. Dažniausiai šiuo metu jis ir pradeda išmokti įvairių negerovių, nes išėję fabrikan tėvai neturi galimybės prižiūrėti, kur jų sunus ar dukterė praleidžia visą ilgos dienos laiką. Todėl lietuviai tėvai turi būti dėkingi, kad atsiranda žmonių, kurie padeda jų vaikučius prižiūrėti ir auklėti. Eidami į chorą, vaikai turės užsiėmimą o Gerb. Seselė turės progos ir šiaip įvairių gerų dalykų juos pamokyti, kaip mandagaus su žmonėmis apsiėjimo ir kit. Kiekvieno katalико lietuvio tėvo ir motinos pareiga leisti savo vaiką į organizuojamą jaunučių chorą. Kai pripras prie dainos iš mažumės, tai ir užaugę bus geri dainininkai, kokiais kiekvienas lietuvis ir privalo būti, kadangi mes visi — dainų šalies žmonės.

Vaikų registracija į jaunučių chorą prasidės netrukus, kai tik Seselė Marcelina sustiprės po apendicito operacijos. Kada ir kur galima bus užsirašyti choran, paskelbsime vėliau. Tuo tarpu jaunieji būsimieji dainininkai tegul savo tarpe susižino, vienas kitą paragina ir visi į chorą susirašo. Antai, Zelinos jaunučių choras jau ir per radio kartą padainavo. Ar Mokos jaunieji, manot, kuo blogesni už anuos? Ir jie padainuos! Ir dar kaip!

Žada atgaivinti «Viltį»

Senas viltininkas p. J. Lukoševičius žada atgaivinti senąjį gausingą jaunimo organizaciją «Viltis», kuri pastaruoju metu jau beveik nerodo jokių gyvybės ženklų. Belos ir Zelinos rajone skyrius jau senai likvidavosi, o Mokoje iš «Vilties» išnugo gaji jaunimo organizacija «Vytis». Likęs Bom Retiro «Vilties» skyrius su choro likvidavimu irgi baigė savo gyvavimą.

Gailė, kad lietuviškos jaunimo organizacijos taip lengvapėdiškai pradeda likviduotis. Kur eina Kolonijos jaunimas ir kokiais idealais jis gyvena, jei organizacinis gyvenimas jam tiek mažai rūpi?

Rodos, kad tie, kurie ryžtasi iš naujo išjudinti «Vilties» veikimą, suprato, pagaliau, stambią psichologinę klaidą ir stengiasi surasti kitur šiai organizacijai patalpas, ne Bandeirantėj, kaip buvo ligi šiolei, kadangi jau pats bandeirantininkų vardas atgrasin davo rimtesni jaunimą nuo dėjimosi prie «Vilties», kuri, reikia tiesą pasakyti, buvo tik mediniu arkliukas sąjungai kovoti su kolonija ir jos organizacijomis.

Giliai vertindami kiekvieną lietuvišką veikimą, linkime naujiems «Vilties» gaivintojams geriausios sėkmės. Rodos, darbas nebus lengvas, kadangi pati organizacija beveik visiškai sunykusi, o išorinės sąlygos taip pat nepavydėtinos. Tikime, kad lietuviškas pasiryžimas viską įveikia.

(Mums rodos, kad „Vilčiai" ar ne tik būtų naudingiausia susijungti su Mokos «Vytis» jaunimo organizacija? Juk jie to patiės kamieno atžalos, o vyčiai dabar pakankamai stiprūs, turi nuosavą planą ir kitais būdais galėtų savo draugams padėti. Tepagalvoja apie tai «Vilties» gaivintojai! Red.)

Nyksta Lituania

Mums praneša, kad sporto sąjunga «Lituania» sparčiai ėmė nykti. Kiek gyvybės ženklų rodo tik centrinis skyrius, kuris yra Bandeirantėj. Būtų vis dėlto gaila, kad sąjungiečiai nugyventų ir šią organizaciją, kuri, nors ir brazilų žymų nuošimtį savo narių tarpe turėdama, vis dar reprezentuodavo lietuvius sportininkus svetimųjų akyse.

Mokos Lituanijos skyrius pradėjo nykti ir sunyko po to, kai gavo skaudų smūgį iš tik ką susiorganizavusio Bendruomenės futbolo klubo, prie jaunimo sekcijos.

Neveikia Lituanijos skyrių jau nei Parque das Nações nei Villa Anastacio.

Kas ivyksta, kai pedagogai garimpeirais virsta

Iš patikimų šaltinių sužinojome, kad Bom Retiro lietuvių mokyklojo pradžios mokslo reikalams vadovybė uždraudė ligi birželio mėn. mokyti lietuvių kalbos. Vadinasi, ši mokykla bus grynai braziliška, ir beveik nėra tuo atveju jokio tikslo lietuviams dėti lėšas jai išlaikyti.

Taip pat teko patirti, kad šią bausmę departamentas uždėjo todėl, kad tos mokyklos vedėjas S. Bakšys savavališkai pasišalino, nieko atatinkamiems švietimo organams nepranešęs, o savo vietoj paliko mok. J. Jurgilą, kuris ne tik vedėju būti, bet ir antruoju mokytoju dirbti neturi teisės, kadangi nėra išlaikęs portugalų kalbos egzamino. Buvo labai didelio pavojaus, kad Bom Retiro mokykla galėjo būti visiškai uždaryta.

Ir kas po šitokių nusidavimų galį abojoti, kad mūsų mokyklų vadovams tikrai rūpi Kolonijos mokyklos?

Garsina lietuvių varda...

«Lietuvio» redaktorius S. Vancevičius vėl buvo suareštuotas sąryšy su įvairiais «triukais», kuriuos policija atidengė parengiant lietuviams kadernetas. Aišku, lietuvių vardui vėl padaryta «reklama» . . . Dėl tokių dažnų «vizitų» Gabinete, policija šį bandeirantės «veikėją», manome, įsirašys į garbės lankytojų knygą..

Muzikos mokytojas

Sužinojome, kad mok. F. Girdauskas nuo šių mokslo metų pradžios nebedirbs daugiau Villa Anastazijoje. Jis mokys muzikos visose lietuvių mokyklose. Kaip skaitytojai atsimena, mok. Girdausko bandeirantininkai per Gaudį buvo nugrūdę kuotoliausiai lietuviško jaunimo, kurį jis moko lietuviškos dainos. Anastazijon keliamas mok. S. Bakšys.

Tėvų susirinkimas

— Seselių vedamos mokyklos Villa Zelinoj mokinių tėvų susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, 11 d. 3 val. popiet. Tėvai dalyvaukite, nes susirinkimas bus teisėtas nežiūrint atsilankusiųjų skaičiaus.

Ar jau išrašėte "Šviesą" savo giminėms į Lietuvą? Savo pažistamiems į interiorą? Dar šiandien tai atlikite! Jie bus Jums dėkingi, o ir lietuvybei patarnausite.